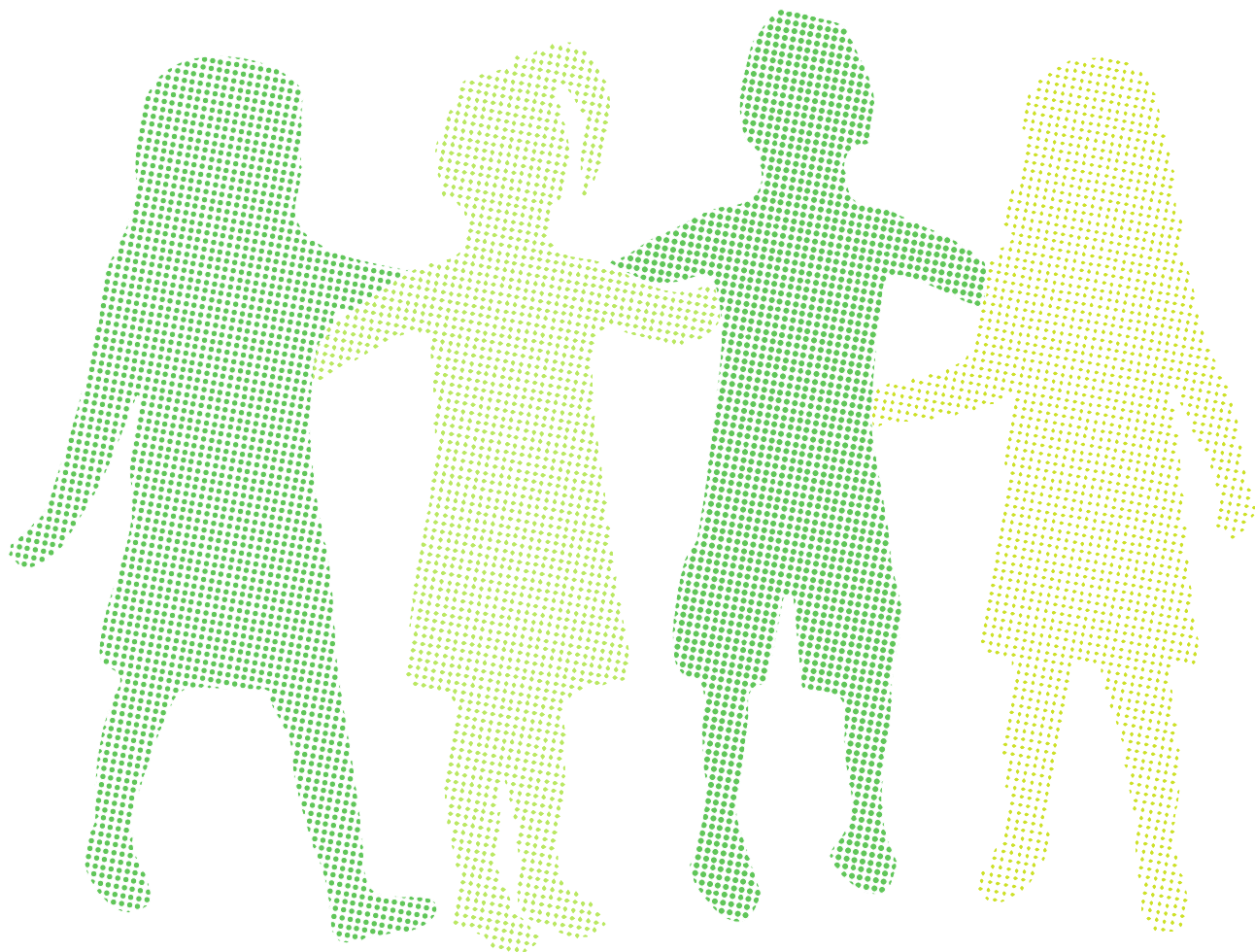

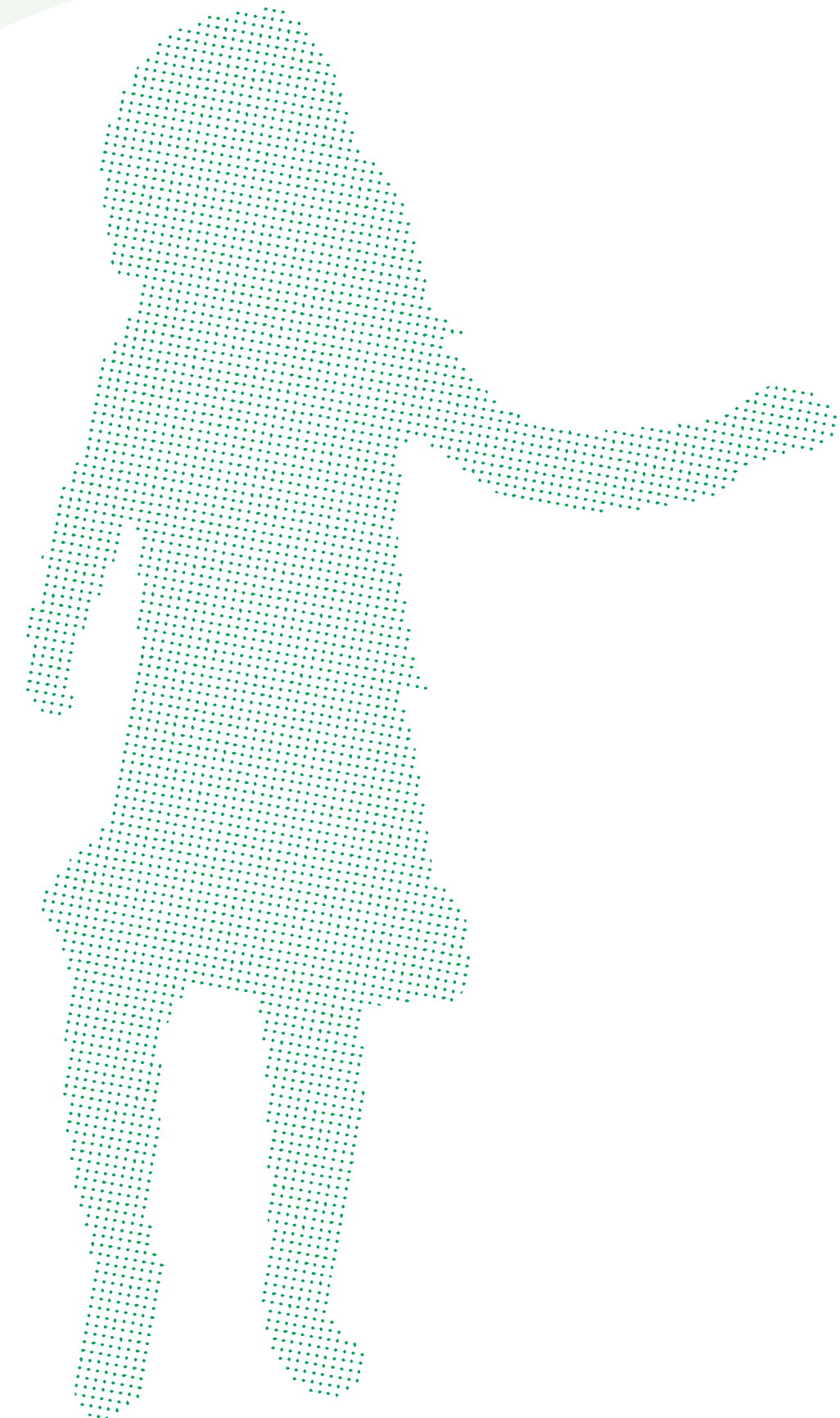
STRIJDEN TEGEN STRAFFELOOSHEID VAN DE DADERS VAN SEKSUEEL MISBRUIK VAN KINDEREN IN HET BUITENLAND

WELKE IMPACT HEEFT DE BELGISCHE
EXTRATERRITORIALE WETGEVING?

DEZE STUDIE WERD UITGEVOERD DOOR ARIANE COUVREUR,
PROJECTVERANTWOORDELIJKE BIJ ECPAT BELGIË.

DANKWOORD

ECPAT België wil graag de volgende personen bedanken voor hun waardevolle hulp bij de opmaak en de herlezing van deze studie:

John Allaert, Wim Bontinck, Christel De Craim, Susanna Greijer, Claire Huberts, Margot Kegels, Frédéric Kurz, Patricia Le Cocq, Inge Ledegen, Jacqueline Meunier, Jean-François Minet, Florence Moreau, Mathilde Moulia, Camille Seccaud, Yasmin Van Damme, Alexander Van Mieghem, Danielle Van Kerckhoven en DLA Piper.

Layout: Bauke Evers

Met de steun van FOD Buitenlandse Zaken en FOD Justitie.

INHOUDSOPGAVE

Dankwoord	3	Bibliografie	56
Inleiding	6	Literatuur	56
Terminologie	8	Bronnen	58
Lijst van afkortingen	9	Bijlage 1	64
Bronnen	10	Bijlage 2	66
Statistieken: een zeldzaamheid	10	Bijlage 3	67
Bronnen	11	Bijlage 4	70
Methodologie	12		
Strijden tegen straffeloosheid: ontstaansgeschiedenis en kenmerken van de wet	14		
Opmars van een (inter)nationale bewustwording	14		
De zaak Spartacus	15		
Na 1996	18		
Kenmerken	19		
Casestudy	24		
Steekproef	24		
Misbruikers, een goed uitgewerkte typologie?	24		
Slachtoffers: kwetsbare kinderen	25		
Welke misbruiken?	26		
(Buiten)gewone gevallen?	28		
Start van de procedure	29		
Bewijsgaring:			
een uitdaging voor de gerechtelijke en politieke autoriteiten	30		
Gevangenisstraffen: een te milde rechtspraak?	32		
Schadeloosstelling van de slachtoffers: het achtergestelde broertje van de procedure	33		
Aanvullende gerechtelijke procedures: voorkomen van recidive	36		
Uittreksel van het strafregister (USR)	38		
Registers en reisverboden	40		
Vlucht van de daders	41		
Uitlevering: een mogelijke maar zeldzame procedure	42		
Internationale samenwerking: hoeksteen van de procedures	43		
Eerst: Preventie!	47		
Conclusie	50		
Preventie	52		
Bescherming	52		
Vervolging	53		
Partnerschap	54		

INLEIDING

Twintig jaar geleden, op 13 april 1995, keurde België een wet goed waarmee de daders van seksueel misbruik van kinderen in het buitenland makkelijker konden worden vervolgd. Doel? De strijd aangaan tegen de nagenoeg volledige straffeloosheid die dergelijke daders vaak genoten. Laatstgenoemden werden immers zelden vervolgd in de landen waar de misbruiken waren gepleegd, en nog minder bij hun terugkeer naar hun land van herkomst.

Dankzij die wet is België bevoegd om iedereen te vervolgen die zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik van kinderen in het buitenland, ongeacht de nationaliteit van het slachtoffer of de dader. De reikwijdte van de Belgische extraterritoriale rechtsmacht wordt dus nagenoeg universeel: iedereen kan worden vervolgd overeenkomstig de Belgische wet, zowel Belgische burgers als alle andere burgers. Er geldt één beperking: de dader moet op het Belgische grondgebied worden aangetroffen op het tijdstip dat de strafvordering wordt ingesteld.

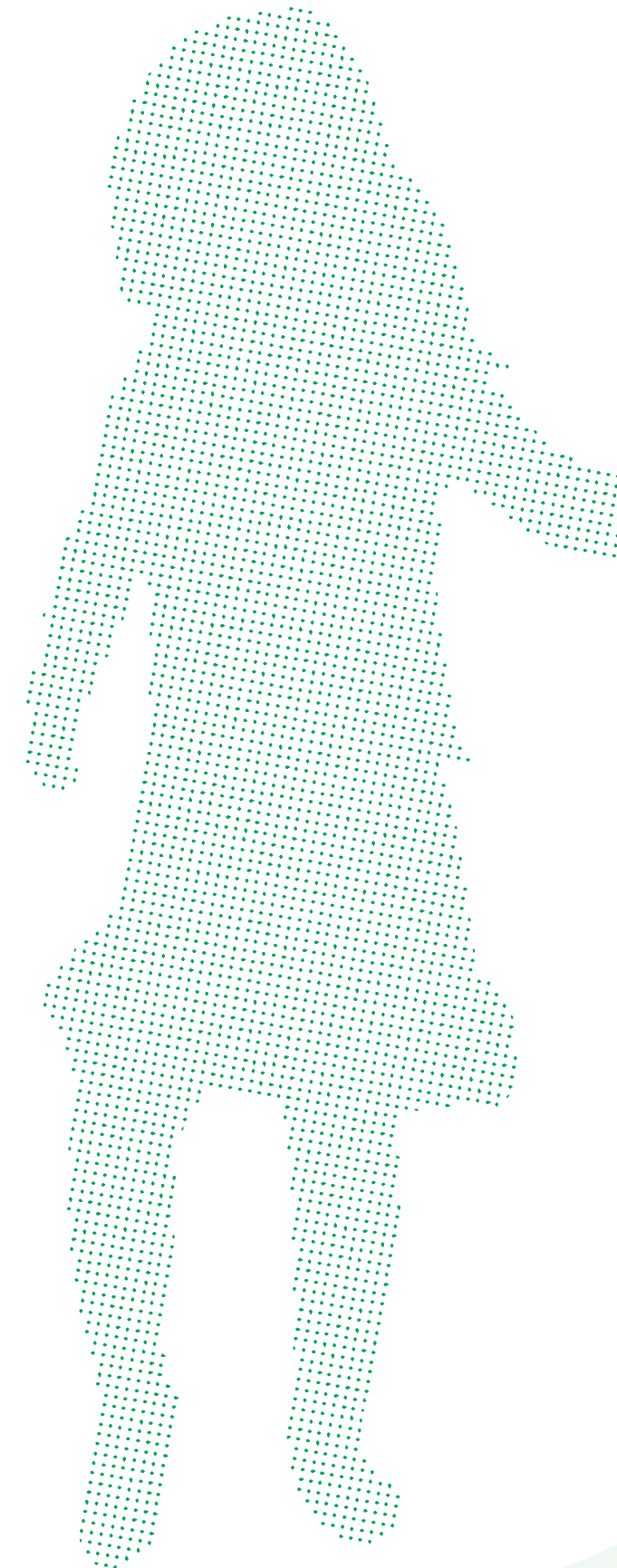
Hoewel dit instrument een uitdrukking is van het Belgische streven om een krachtig signaal te sturen ten gunste van de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting in het toerisme, krijgt ECPAT België regelmatig vragen over de doeltreffendheid van deze wet. Wat is de daadwerkelijke impact ervan in de strijd tegen de straffeloosheid? Deze vraag is volkomen legitiem, nu deze wettekst twintig jaar bestaat en ons land onlangs nog zijn engagement kracht heeft bijgezet om seksuele uitbuiting van kinderen uit te roeien tegen 2025¹.

Aan de hand van de casestudy wil dit werkstuk sleutels aanreiken om inzicht in deze wet te verwerven en na te gaan wat de impact ervan is. Moet dit instrument worden aangepast aan een wereld waarin de nieuwe technologieën een nieuw gezicht geven aan de commerciële seksuele uitbuiting van kinderen? Waarom blijft het aantal gevallen zo beperkt? Naast de vervolging van daders van seksueel misbruik, wou ECPAT België ook een ruimer reflectiekader bieden met de bedoeling de rechten van het kind (opnieuw) centraal te stellen. Zijn de getroffen maatregelen om recidive te voorkomen doeltreffend? Kunnen we voorbijgaan aan de “verwante” maatregelen bij deze wet, met name sensibilisering en preventie?

Deze studie is onderverdeeld in drie grote delen. Ten eerste worden de ontstaansgeschiedenis en de kenmerken van de wet geschetst, hetgeen een duidelijker beeld moet geven van de reikwijdte en de inzet ervan. Vervolgens focust de casestudy op de daders van seksueel misbruik, de slachtoffers, de procedure (bewijsgeving, burgerrechtelijke of strafrechtelijke sancties, enz.) en de internationale samenwerking. Tot slot zijn ook de maatregelen op vlak van sensibilisering en preventie een essentiële factor bij de beoordeling van de volledige impact van de wet.

Om verder te bouwen op de successen en de uitdagingen in het kader van de tenuitvoerlegging van de wet, omvat deze studie aan het eind nog enkele aanbevelingen voor de beleidsmakers.

¹ België heeft op 25 september 2015 de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen goedgekeurd; het betreft 17 wereldwijde doelstellingen om tegen 2030 de armoede uit de wereld te helpen, de ongelijkheid en onrechtvaardigheid terug te dringen en de klimaatverandering het hoofd te bieden. Doelstelling 16.2 vermeldt uitdrukkelijk: "End abuse, exploitation, trafficking and all forms of violence against and torture of children" (<http://www.un.org/sustainabledevelopment/peace-justice/>).

TERMINOLOGIE

Hoewel het begrip “seksueel misbruik” ruimer is dan het begrip “seksuele uitbuiting”, worden beide begrippen door elkaar gebruikt in deze studie.

Zij omvatten onder meer de misdrijven zoals bedoeld in hoofdstuk V van het Strafwetboek (aanranding van de eerbaarheid en verkrachting), hoofdstuk VI (bederf van de jeugd en prostitutie), hoofdstuk VII (openbare schennis van de goede zeden) en hoofdstuk III ter inzake mensenhandel.

Verschillende termen behoeven evenwel enige duiding, zowel bij omschrijving ervan als bij het gebruik dat ECPAT Internationaal vooropstelt².

Kind: iedereen die jonger is dan achttien jaar. Hoewel het begrip “minderjarige” minder nauwkeurig is, wordt het gebruikt als synoniem voor kind.

Commerciële seksuele uitbuiting van kinderen: gebruik van een kind voor seksuele doeleinden in ruil voor geld, verbruiksgoederen en/of voordelen in natura voor het kind en/of een tussenpersoon die voordeel haalt uit de seksuele uitbuiting van het kind. In weerwil van bepaalde opvattingen stemt een kind er nooit mee in om seksueel uitgebuit te worden, zelfs al zou het kind de leeftijd hebben bereikt om seksueel actief te zijn (16 jaar in België) en geenszins bedreigd of gedwongen wordt.

Pedofilie: psychiatrische stoornis gekenmerkt door een – al dan niet exclusieve – seksuele aantrekking tot kinderen in de prepuberteit. Aangezien dit begrip niet alle personen omvat die kinderen uitbuiten of misbruiken, wordt de voorkeur gegeven aan het begrip “dader van seksueel misbruik van kinderen”.

Kinderpornografie: elke representatie, door welke wijze dan ook, van een kind betrokken in reële of gesimuleerde expliciete seksuele handelingen of elke representatie van geslachtsdelen van een kind voor seksuele doeleinden. Die uitdrukking, net als “pedopornografie”, verhult de ernst van de uitbuiting die de slachtoffers ondergaan. De bewoordingen “pornografie waarin kinderen in beeld worden gebracht” of “beeldmateriaal van seksueel misbruik van een kind” passen beter.

Kinderprostitutie: het gebruiken van kinderen voor seksuele activiteiten in ruil voor geld of enige vorm van vergoeding. Aangezien dat begrip zou kunnen laten vermoeden dat het kind instemt met zijn situatie, wordt de voorkeur gegeven aan “uitbuiting van kinderen in de prostitutie”.

Kindersekstoerisme: seksuele uitbuiting van kinderen voor commerciële doeleinden door personen die rondreizen en ter plaatse seksuele betrekkingen hebben met minderjarigen. Dat begrip is een ellips die steeds meer bekritiseerd wordt doordat het idee ontstaat dat enkel toeristen zich schuldig zouden maken aan dergelijke daden en aldus het misdadige karakter van die uitbuiting wordt afgezwakt door haar gelijk te stellen aan een “legitieme” vorm van toerisme. Bijgevolg is het begrip “seksuele uitbuiting van kinderen in de reiscontext en het toerisme” beter geschikt. Ook het begrip “pedofilietoeristen” wordt sterk afgeraden.

Kinderhandel: het rekruteren, herbergen of transporteren van een kind door volwassenen met het oogmerk het kind op verschillende wijzen uit te buiten, bijvoorbeeld door middel van prostitutie, bedelarij, kinderarbeid, enz.

LIJST VAN AFKORTINGEN

CGKR: Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, in 2014 omgevormd tot het Federaal Migratiecentrum. In 2015 kreeg dat centrum een nieuwe naam: Myria

ECPAT: End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for sexual purposes

ECRIS: European Criminal Records Information System

EUROPOL: European Police Office

FOD: Federale overheidsdienst

INTERPOL: International Police

NGO: Niet-gouvernementele organisatie

SIS II: Schengen Information System II

USR: Uittreksel uit het strafregister

VOG: Verklaring Omtrent het Gedrag

²ECPAT INTERNATIONAL, *Questions & Answers about the Commercial Sexual Exploitation of Children*, Bangkok, 2008 en INTERAGENCY WORKING GROUP, *Guidelines on Terminology related to the sexual exploitation and sexual abuse of children*, verschijnt in 2016.

BRONNEN

STATISTIEKEN: EEN ZELDZAAMHEID

De voornaamste uitdaging van deze studie lag in de zoektocht naar bronnen. Al zeer snel werden wij geconfronteerd met twee moeilijkheden: het oplijsten van de gevallen en de toegang daartoe. Eerst en vooral moet erop worden gewezen dat er niet voldoende betrouwbare cijfers bestaan die een goed beeld van het fenomeen kunnen schetsen³. In de eerste plaats omdat een aantal gevallen van seksueel misbruik van kinderen in het buitenland nooit bekend zullen zijn bij de autoriteiten en dus een “dark number” zullen uitmaken, afwezig dus in de statistieken en waarvan de omvang moeilijk kan worden ingeschat. Bovendien is de extraterritoriale bevoegdheid van België voor het vervolgen van de misdrijven opgesomd in artikel 10ter van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering (hierna art. 10ter) uitermate ruim: de verblijfplaats of de nationaliteit van de dader/het slachtoffer speelt geen rol, zolang de dader in België wordt gevonden. Hoe ruimer het toepassingsgebied, hoe groter het risico dat niet-gemelde misdaden over het hoofd worden gezien.

Wat de beschikbare statistieken betreft, is er geen enkele gegevensbank die systematisch de gevallen van seksuele uitbuiting van kinderen in het buitenland weergeeft. “Kindersekstoerisme” maakt als dusdanig geen deel uit van de misdrijven die in het Strafwetboek zijn opgenomen. Het is slechts onrechtstreeks deel ervan, via de aanranding van de eerbaarheid, de productie van pornografisch materiaal waarin kinderen in beeld worden gebracht, de uitbuiting van de prostitutie van minderjarigen, enz. In de bestaande databanken is een zoektocht naar een kolom “kindersekstoerisme” dus tevergeefs. En er is evenmin een vakje “in het buitenland” om aan te kruisen naast de bestaande misdrijven.

Er is overigens geen sprake van een databank, maar van databanken: die van de politie (met de ingediende klachten), Justitie (wanneer een gerechtelijke procedure werd ingesteld) of Buitenlandse Zaken (met informatie over de strafbare feiten waarbij Belgen zijn betrokken in het buitenland).

Een opzoeking in de politieke en gerechtelijke statistieken verloopt vrij moeizaam aangezien de gevallen moeten worden uitgeplozen per type misdrijf om te zien waar de feiten werden gepleegd, maar ook per nationaliteit van de slachtoffers en de daders (zoals eerder gezegd, zijn het niet enkel de Belgen die kunnen worden vervolgd). Een analyse van de zaak is dus nodig om na te gaan of zij tot de categorie “kindersekstoerisme” behoort: een vader van Franse afkomst die zijn Belgische zoon heeft misbruikt in het buitenland en vervolgens wordt geïnterpelleerd in België, zou kunnen worden gestraft overeenkomstig de extraterritoriale wet, maar dat strookt niet met bovenvermelde omschrijving (zie “terminologie”).

De toegang tot de politieke en gerechtelijke statistieken is dus beperkt door de aard van de databanken. Er was dus nood aan een alternatieve oplossing. In het kader van de werkzaamheden van het Bureau van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel heeft de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid een vragenlijst (zie bijlage 1) verstuurd naar het College van procureurs-generaal om na te gaan of er informatie beschikbaar was over het gebruik van art. 10ter in de gerechtelijke beslissingen. Van de vijftiental geanonimiseerde zaken die de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid heeft ontvangen, kon slechts één geval worden gebruikt in het kader van deze studie.

Toegang tot de gegevens van Buitenlandse Zaken was evenmin mogelijk vanwege de bepalingen betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De dienst centraliseert de dossiers van Belgen die betrokken zijn bij misdrijven van seksueel misbruik van minderjarigen in het buitenland, maar heeft slechts gedeeltelijke informatie over de zaken. Aangezien sommige procedures nog hangende zijn, kan geen enkele informatie – zelfs geanonimiseerd – worden verspreid.

BRONNEN

Gezien de moeizame toegang tot de gegevens van de overheidsdiensten, werd een desk research uitgevoerd van de bestaande literatuur en het internet om de gevallen die ECPAT België reeds in kaart had gebracht aan te vullen en nieuwe gevallen op te sporen. Na die research werden verschillende bronnen gebruikt om de casestudy te stofferen.

- Persartikels

Dit is de voornaamste bron waarvan gebruik werd gemaakt. Het archief van ECPAT België omvat verschillende persknipsels over de eerste gevallen van extraterritorialiteit. Na 2000 kregen bepaalde gevallen bijzondere aandacht in de media. Hierover is elektronische informatie beschikbaar.

- Vonnissen

Voor zeven zaken kon het vonnis van de hoven en rechtbanken worden geraadpleegd. Die documenten bevatten de veroordeling van de beklaagde en de motivering ervan. ECPAT België heeft in geen geval toegang gehad tot de dossiers van het gerechtelijk onderzoek. Hoewel onvolledig, waren de gerechtelijke bronnen waardevol om de informatie van de pers aan te vullen of zelfs te corrigeren.

- Briefwisseling

In het kader van bepaalde zaken heeft ECPAT België een briefwisseling bijgehouden met haar tegenhangers in andere landen en de advocaten van de burgerlijke partijen.

- Interview

Dankzij het interview met een voormalige Belgische verbindingsofficier in Zuid-Oost Azië konden de verzamelde gegevens worden aangevuld met praktische informatie uit het veld. Dat interview vond plaats op 12 augustus 2015.

³FALZONE, C. en RUTTEN, J., *Évaluation des lois de 1995 et 2000 en matière de mœurs ainsi que de quelques autres instruments connexes*, Brussel, 2008, blz. 47.

METHODOLOGIE

De “kwantitatieve gegevens” van de opgediepte zaken werden gecodeerd in een gemeenschappelijk analyserooster (zie bijlage 2). Verschillende aspecten komen aan bod: de dader, het slachtoffer, het misbruik en de procedure. Aan de hand van dat rooster werd iedere zaak chronologisch gereconstrueerd in een afzonderlijk en verhalend document. Iedere zaak wordt kort samengevat in bijlage 3.

In totaal werden dertien gevallen geanalyseerd. Slechts een minderheid daarvan verwijst uitdrukkelijk naar het gebruik van art. 10ter. In het kader van deze studie werden echter alle gevallen bewaard aangezien zij vallen onder het toepassingsgebied van de wet en stroken met de oorspronkelijke bedoeling ervan: iedereen vervolgen in België die feiten van seksueel misbruik van minderjarigen in het buitenland heeft gepleegd.

Deze studie wil geen exhaustieve en representatieve samenvatting zijn van alle zaken die sinds 1995 gevonnist zijn overeenkomstig de extraterritoriale wetgeving. De bronnen vormen een beperking. Toch werd een tipje van de sluier gelicht. Aan de hand van de verzamelde gegevens werden verschillende belangrijke aspecten van deze wet en de toepasbaarheid ervan in de kijker gezet. De benadering is dus eerder kwalitatief dan kwantitatief.

Hoewel de meeste daders gekend zijn in de pers, werden hun namen geanonimiseerd. Er wordt niet bij naam verwezen naar de slachtoffers, zelfs niet in de vorm van initialen.

Doorheen het gegevensinzamelings- en schrijfproces vonden talrijke uitwisselingen plaats met de partners van de Groep STOP om te kunnen beschikken over zo correct mogelijke informatie (politie, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD Buitenlandse Zaken en Child Focus). Er werd ook meermaals contact opgenomen met Myria⁴ (Federaal migratiecentrum).

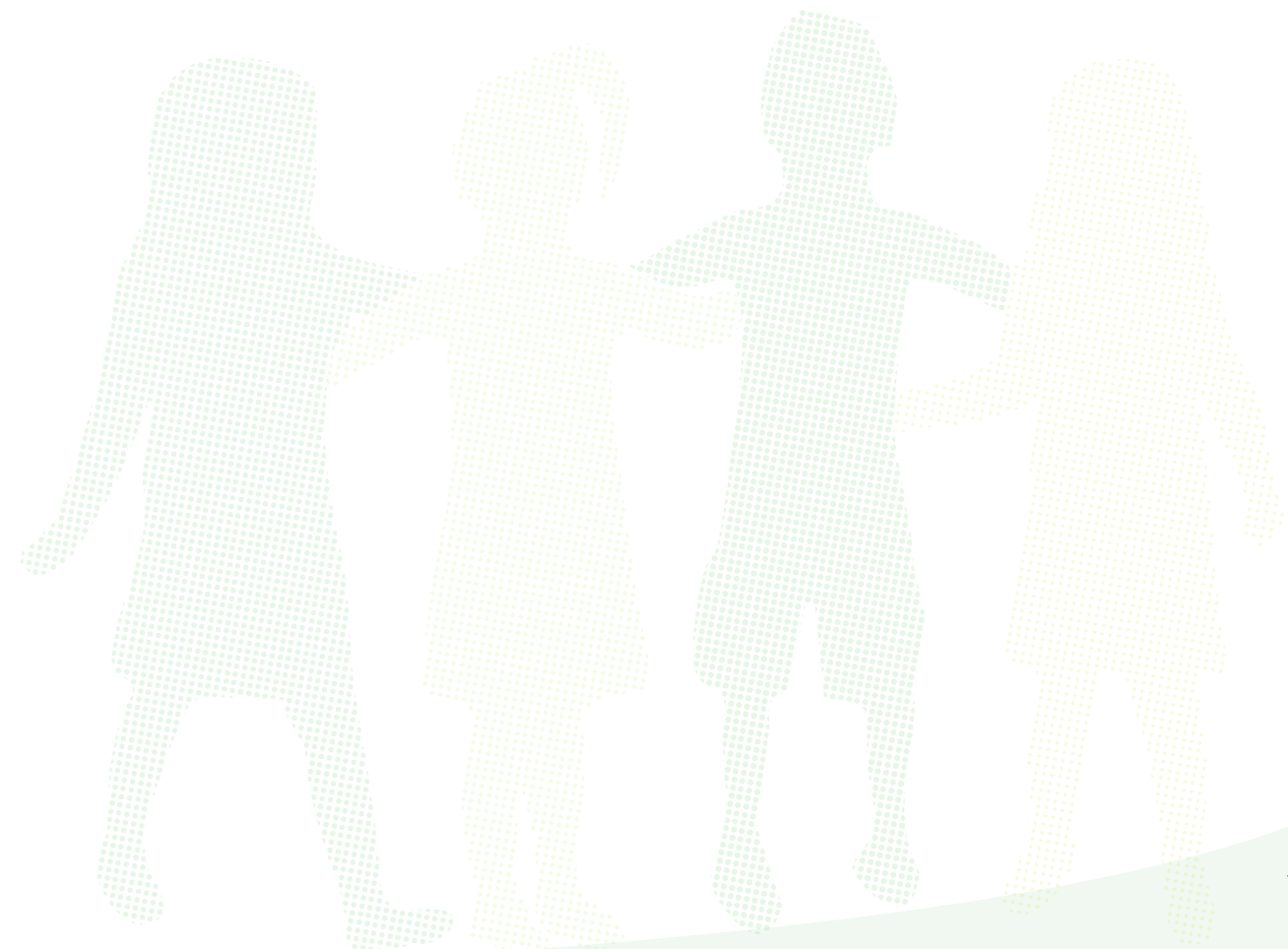
Gelet op de technisch-juridische aspecten van deze aangelegenheid moest de hulp van rechtsgeleerden worden ingeroepen. Het advocatenkantoor DLA Piper heeft vrijwillig zijn medewerking aangeboden.

Tot slot waren verschillende deskundigen bereid om de studie volledig of gedeeltelijk na te lezen:

- Christel De Craim, wnd. Diensthoofd, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD Justitie;
- Claire Huberts, attaché, dienst Beginselen van Strafrecht en Strafprocesrecht, FOD Justitie;
- Frédéric Kurz, advocaat-generaal, hoofdcoördinator van het expertisenetwerk “mensenhandel en mensensmokkel” van het College van procureurs-generaal;

- Patricia Le Cocq, juridisch adviseur, Myria;
- Jean-François Minet, attaché, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, FOD Justitie;
- Florence Moreau, attaché, FOD Buitenlandse Zaken;
- Camille Seccaud, jurist en voormalig stagiair bij ECPAT België;
- Yasmin Van Damme, analist op vlak van seksuele uitbuiting, Child Focus.

⁴De opdracht van Myria (het voormalige Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding) bestaat inzonderheid erin de bestrijding van mensenhandel in België te bevorderen. In dit kader kan het ook optreden in rechte.

STRIJDEN TEGEN STRAFFELOOSHEID: ONTSTAANSGESCHIEDENIS EN KENMERKEN VAN DE WET

Dankzij de wet van 13 april 1995 worden de Belgische autoriteiten bevoegd om elk seksueel misbruik van kinderen in het buitenland te vervolgen, ongeacht de nationaliteit van het slachtoffer of de dader, op voorwaarde dat laatstgenoemde wordt gevonden op het Belgische grondgebied. Een ambitieus programma, dat getuigt van het Belgische streven om de strijd aan te gaan tegen de nagenoeg volledige straffeloosheid die de zogenaamde “pedofilietoeristen” tot dusver genoten.

Tot dan toe moesten een aantal voorwaarden vervuld zijn opdat België zijn extraterritoriale bevoegdheid kon laten gelden, en met andere woorden zijn burgers vervolgen wegens misdrijven gepleegd buiten het nationale grondgebied. Met de uitbreiding van het extraterritorialiteitsbeginsel naar seksueel misbruik van kinderen maakt die wet het makkelijker om een strafvordering in te stellen wanneer de daders zich schuldig hebben gemaakt aan seksuele misdrijven ten aanzien van kinderen in het buitenland.

De wijziging van art. 10ter, die de extraterritoriale bevoegdheid uitbreidt naar seksuele misdrijven ten aanzien van kinderen, ligt in lijn van een algemenere wet ter versterking van de strijd tegen mensenhandel en kinderpornografie. Alvorens de voornaamste kenmerken van de wet te bekijken, is het van belang om nader in te gaan op de context waarin zij ontstaan is.

OPMARS VAN EEN (INTER)NATIONALE BEWUSTWORDING

De goedkeuring van de extraterritoriale wet volgt iets meer dan drie jaar nadat het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind in werking is getreden in België. Die tekst is de uitkomst van een langdurige strijd voor de erkenning van kinderen als subjecten die houder zijn van rechten. Met de bekrachtiging ervan verbindt België zich eveneens ertoe kinderen bijzondere bescherming te bieden tegen allerlei gewelddaden, met name van seksuele aard.

Tegelijkertijd komen er in de jaren tachtig steeds meer krachten in beweging tegen seksueel misbruik ten aanzien van kinderen. Onder impuls van onder andere vrouwenbewegingen worden de omvang en de schade van seksueel geweld in de kindertijd in hevige mate aan de kaak gesteld, waarbij tal van zaken uit de taboesfeer worden gehaald. De slachtoffers laten hun stem horen, het aantal onderzoeken stijgt en de samenleving spreekt zich krachtig uit tegen pedofilie.

Bepaalde daders, die vervolging in België vrezen, zullen bijgevolg uitwijken naar andere oorden waar contact met kinderen gemakkelijker is. Anderen vertrekken niet met dat doel voor ogen, maar laten zich verleiden door het aanbod aan kinderen ter plaatse.

De democratisering van transportmiddelen en de krachtige groei van de toeristische sector in de zogeheten landen van bestemming spelen uiteraard een belangrijke rol. De armoede van de plaatselijke bevolking, de tekortkomingen van de systemen inzake kinderbescherming, de corruptie van de autoriteiten en de anonimiteit van de verre bestemmingen zijn bovendien evenzeer factoren die de ontwikkeling van de seksuele uitbuiting van kinderen door reizigers in de hand werken.

Vanaf eind jaren tachtig komen verenigingen in het geweer tegen een fenomeen dat al snel tot een plaag wordt genoemd. De internationale campagne ECPAT (End Child Prostitution in Asian Tourism) gaat van start in 1990 met de bedoeling de omvang van het fenomeen aan de kaak te stellen en een sterke internationale mobilisatie teweeg te brengen. Hoewel de campagne in eerste instantie vanuit Sri Lanka, de Filipijnen en Thailand wordt gevoerd, volgt al snel uitbreiding naar de landen van “herkomst” van Westerse toeristen, met een pleidooi voor de invoering van extraterritoriale wetten. Dit absoluut noodzakelijke instrument in de strijd tegen de straffeloosheid van de daders van seksueel misbruik is een van de eerste eisen van de Belgische antenne van ECPAT sinds haar oprichting in 1993.

ECPAT België is uiteraard niet de enige actor die deze werkelijkheid aan de kaak stelt en de invoering van een extraterritoriale wetgeving in België eist. Het boek “Le prix d’un enfant. 4 ans dans l’enfer de la prostitution à Bangkok” van Marie-France Botte, dat in 1993 werd gepubliceerd, is een schokkende getuigenis van de toestand van Aziatische kinderen in de Thaise bordelen, waar de sekstoeristen straffeloos hun gang kunnen gaan. Claude Lelièvre, Algemeen Afgevaardigde voor de Rechten van het Kind, is diep onder de indruk van de zaak en zet in 1994 een eerste grootschalige actie op om de reizigers vanuit Zaventem te sensibiliseren aan de hand van folders met schokkende boodschappen zoals: het plezier van sommige volwassenen verwoest het leven van kinderen⁵.

DE ZAAK SPARTACUS

De nationale context is dus een vruchtbare voedingsbodem voor de goedkeuring van een nieuwe wet, waarover de wetgever zich buigt, wanneer de zaak-Spartacus losbarst. Spartacus is de naam van een reisgids, uitgegeven door John Stamford, een Brit die sinds begin jaren negentig in Turnhout woont. Officieel geeft de publicatie een overzicht van de verenigingen en plaatsen voor holebi’s overal ter wereld. Ingewijden vinden er echter ook de adressen waar zij in contact kunnen komen met een “jong cliënteel” (lees: minderjarigen) en pedofiele publicaties kunnen bemachtigen.

⁵GAVILAN MESAS, Y., *Le tourisme sexuel impliquant les enfants. Etude comparative des enjeux belges et canadiens entourant la répression pénale d’un problème devenu public*, Louvain-la-Neuve, 2015, biz. 109.

Stamford is ook de oprichter van een zeer besloten club, de Spartacus Club. De leden hebben toegang tot bijzondere publicaties, zoals de Holidays Help Portfolios, waarvan de editie rond de Filipijnen (1991) een hoofdstuk “jong cliënteel” bevat, met adressen die Stamford zelf heeft uitgeprobeerd. De citaten laten weinig aan de verbeelding over: “Tussen januari en mei 1978 heb ik de meeste jongens persoonlijk gekeurd en hen aanbevolen aan lezers van Spartacus. De jongens (van dat etablissement) zijn zeer goed getraind en hebben zeer goede massages en seksuele diensten verleend, vaak volgens ieders persoonlijke voorkeur”⁶.

Sinds 1970 is Stamford in het vizier van Scotland Yard, maar steeds vrijgelaten bij gebrek aan tastbaar bewijs. Sinds begin jaren tachtig hebben kinderrechtenorganisaties vergeefs getracht een einde te stellen aan de Spartacus-publicaties en de auteur ervan te laten veroordelen.

Naar aanleiding van een huiszoeking in een massagesalon voor holebi's dat hij uitbaatte in Geel, wordt hij opgepakt en voor het Belgische gerecht gedaagd in november 1994. Ondanks de concrete daden van Stamford om een kinderprostitutienetwerk op te zetten in het buitenland - daden die door de burgerlijke partijen zijn aangeklaagd - kan het openbaar ministerie hem slechts vervolgen op grond van artikel 380quater, dat bepaalt dat “wordt gestraft hij die door enig reclamemiddel aanzet tot de seksuele exploitatie van kinderen”, en een gevangenisstraf van een jaar vorderen, de maximumstraf voor een dergelijk misdrijf.

De toenmalige wetgeving maakte het niet mogelijk om iemand te vervolgen wegens pooierschap ten aanzien van kinderen in het buitenland, waardoor nochtans een veel zwaardere straf had kunnen worden opgelegd. Er was echter wel een oude wet daterend van het begin van de twintigste eeuw waarmee de grensoverschrijdende misdaad van slavenhandel, i.e. het overbrengen van de slachtoffers naar België voor seksuele uitbuiting, kon worden vervolgd. Hier gaat het echter om de omgekeerde beweging. Of zoals destijds in een artikel in *Vif l'Express* werd gesteld: “de internationale pooiers hebben zich aangepast: zij brengen de kinderen niet langer tot bij de pedofielen, maar faciliteren de trip van de daders naar landen waar de kinderen minder bescherming genieten”⁷.

Van meet af aan bij de voorbereidingen in het kader van de wet van 1995 wordt uitdrukking gegeven aan het streven om een “signaal aan de handelaars in kinderporno”⁸ te zenden en de vervolging mogelijk te maken van iemand zoals John Stamford: een buitenlander die feiten van seksueel misbruik heeft gepleegd ten aanzien van kinderen in het buitenland... maar aangehouden is in België.

⁶FONDATION TERRE DES HOMMES, *Le procès d'un commerçant esclavagiste de mineurs au niveau international depuis 25 ans*, Lausanne, 1994, blz. 4. [onze vertaling]

⁷KLEIN D., « Impressions de voyage », *Le Vif l'Express*, 2 décembre 1994.

⁸PARLEMENTAIRE STUKKEN, *Ontwerp van wet houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornografie*, Verslag namens de Commissie voor de Justitie door mevrouw CAHAY-ANDRE en mevrouw VERHOEVEN, Senaat, zitting 1994-1995, 1142-3, blz. 59.

De Belgische wetgever motiveert die schending van het territorialiteitsbeginsel (de Staat is soeverein uitsluitend bevoegd ten aanzien van misdrijven die op zijn grondgebied zijn gepleegd) door de noodzaak om de strijd aan te gaan tegen de straffeloosheid van zowel Belgische als buitenlandse daders, die handig gebruikmaken van de kwetsbare toestand van de kinderen. En dat zelfs wanneer de landen van bestemming besluiten om zoiets “te gedogen”⁹. Verderop zullen we zien dat de corruptie van de autoriteiten ook in 2015 een van de struikelstenen blijft voor de invoering van de wet.

Hoewel het universele kinderbeschermingsbeginsel zich opdringt op levensbeschouwelijk vlak, stuit het op de diplomatieke realiteit en op de eis dat men zich niet mengt in de “zaken” van andere staten. Tijdens de debatten in het Belgische parlement wordt gewezen op het reële risico dat België zich zal aanmatigen als universele rechtbank. Indien er geen sprake is van enige begrenzing zou België net zo goed kunnen verzoeken om de uitlevering van een buitenlandse burger die feiten van seksueel misbruik ten aanzien van kinderen heeft gepleegd, teneinde hem in België te berechten. Ook wanneer de feiten niet strafbaar zijn in het land waar zij hebben plaatsgevonden. Om een dergelijke situatie te voorkomen, is de toepassing van de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische rechtscollèges ondergeschikt aan de voorwaarde dat de persoon wordt gevonden in België, uiterlijk op het tijdstip dat de vervolging wordt ingesteld (zie *infra*, de kenmerken van de wet).

Tot aan de wijziging overeenkomstig de wet van 2000 bestaat er tevens twijfel rond de voorwaarde van de dubbele strafbaarstelling. Moeten de ten laste gelegde feiten ook strafbaar zijn in het land waar zij werden gepleegd? De rechtspraak ter zake is uiteenlopend¹⁰, net als de bestudeerde gevallen. Door de lange correspondentie tussen ECPAT België en de plaatselijke NGO FACE om zich ervan te vergewissen dat de strafbaar gestelde feiten ook strafbaar zijn in Thailand, lijkt het erop dat de dubbele strafbaarstelling werd beschouwd als een voorafgaande vereiste in de zaak M.B. In de zaak C.D. oordeelt de rechter daarentegen dat, in tegenstelling tot wat de beklaagde beweert, de toepassing van art. 10ter niet onderworpen is aan de voorwaarde van de dubbele strafbaarstelling, zelfs niet tijdens de misdrijfperiode tussen 5 augustus 1996 en 27 maart 2001¹¹.

Met deze wet van 1995 treedt België dus toe tot de kring van goede leerlingen die het extraterritorialiteitsbeginsel hebben ingevoerd voor het seksueel misbruik van kinderen in het buitenland. Zoals gezegd omvat de wet echter nog bepaalde restricties, die de wetgever onderzocht toen de zaak-Dutroux een schokgolf door België joeg.

⁹*ibid.*, p. 60.

¹⁰GAVILAN MESAS, Y., *op. cit.*, blz. 95.

¹¹Corr. Brussel (54e kamer.), 6 oktober 2009, FD.37.97.2/03, blz. 12.

NA 1996

Een jaar en enkele maanden na de inwerkingtreding van de wet markeerde de ontdekking van de levenloze lichamen van Julie en Melissa het begin van een ongeziene volksbeweging tegen de seksuele uitbuiting van kinderen.

De aantasting van de fysieke en seksuele integriteit van kinderen wordt een absolute misdaad en de jacht op pedofielen wordt geopend. De sterke stijging van het aantal veroordelingen wegens aanranding van de eerbaarheid en verkrachting van minderjarigen in 1996 en 1997 is een rechtstreeks uitvloeisel van dat fenomeen¹².

De wetgever kan dus niet passief blijven. Het nieuwe wetsontwerp dat in 1999 in de Kamer van volksvertegenwoordigers is voorgesteld en dat rechtstreeks refereert aan de zaak-Dutroux, wil een weerspiegeling zijn van de "collectieve bewustwording van de "noodzaak dat dieper moet worden ingegaan op de waarden die onze samenleving wil uitdragen"¹³ en meer bepaald het respect ten aanzien van kinderen.

Bovenop dat nationaal trauma voelt België ook de invloed van de Europese en internationale context. In augustus 1996 wordt, op initiatief van ECPAT en UNICEF, het eerste Wereldcongres tegen seksuele uitbuiting van kinderen gehouden met 122 officiële delegaties maar ook academici, vertegenwoordigers van de toeristische sector en het verenigingsleven alsook kinderen. België keurt er de Actieagenda goed, een lijst van prioritaire acties om komaf te maken met de seksuele uitbuiting van kinderen in de reiscontext en het toerisme. Daarbij staat de invoering van een aangepaste extraterritoriale wetgeving voorop¹⁴.

Daarnaast besteden de media heel wat aandacht aan de eerste extraterritoriale zaken die beslecht worden in verschillende Europese landen, waaronder België. Ook de betrokkenheid van Belgen bij mogelijke zaken van kinderhandel haalt soms de voorpagina van buitenlandse kranten. In oktober 1996 uit *The Colombo Times*, in "The Belgian Sex Connection"¹⁵, scherpe kritiek op de Belgische vertakkingen van een pedofielenetwerk in Sri Lanka. Een Belg wordt meer bepaald ervan beschuldigd zijn vzw in de hoedanigheid van peterschap te gebruiken om kinderen "te verhuren" aan doorreizende toeristen. Tijdens zijn verhoor ontkent G.D. ten stelligste: "Ik ben geen Dutroux"¹⁶. Als reisorganisator gaat hij regelmatig naar Sri Lanka. Na zijn pensioen heeft hij, met de hulp van de Lions Club en de Rotary Club, verschillende weeshuizen opgericht. Hoewel de zaak wordt geseponneerd in België, beslist de kinderrechtencommissaris van Sri Lanka in juni 1997 om twee van de drie geïncrimineerde weeshuizen te sluiten.

¹²FALZONE, C. en RUTTEN, J., op. cit., blz. 236.

¹³PARLEMENTAIRE STUKKEN, *Wetsontwerp betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen*, Verslag namens de Commissie voor de Justitie door de heer LANDUYT, Kamer, zitting van 1998-1999, 1907/7-98-99, blz. 3.

¹⁴ECPAT INTERNATIONAL, *La Déclaration et l'Agenda pour l'Action*, Stockholm, 1996, blz. 6.

¹⁵PALDANO, J. et TISSAARATCHY, S., "The Belgian sex connection", *The Colombo Times*, s.d.

¹⁶BOUWEN K., "Ik ben geen Dutroux", *De Streekkrant Antwerpen*, 29 oktober 1996.

In het licht van de stijgende zichtbaarheid van zaken met individuen die feiten van seksueel misbruik van kinderen in het buitenland hebben gepleegd, reageert de Europese Unie eveneens via een gemeenschappelijk optreden dat de lidstaten nadrukkelijk ertoe wil bewegen om de vereiste van de dubbele strafbaarstelling op te heffen: als een lidstaat die vereiste behoudt, moet hij zich ervan vergewissen dat zijn onderdaan op doeltreffende wijze zal worden vervolgd, in het bijzonder wanneer in het land van bestemming minder streng wordt opgetreden¹⁷. De wetgever zal deze resolutie in aanmerking nemen, de dubbele strafbaarstelling is aldus niet langer opgenomen als een formele vereiste in de wet van 2000.

Afgezien van de dubbele strafbaarstelling was de wet van 1995 in zijn reikwijdte ook beperkt wat de leeftijd van de slachtoffers betreft. Hoewel de misdrijven in het kader van prostitutie alle minderjarigen betreffen, was uitsluitend vervolging mogelijk wegens aanranding van de eerbaarheid en verkrachting in het buitenland van kinderen jonger dan zestien jaar. Zo is C.D. vrijgesproken van aanranding van de eerbaarheid van jongens van zestien jaar. De wet van 2000 heeft de drempel verhoogd tot achttien jaar voor alle misdrijven, inclusief aanranding van de eerbaarheid en verkrachting.

Net zoals in 1995 maken de wijzigingen van het extraterritorialiteitsbeginsel deel uit van een algemenere wet betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen, die dateert van 28 november 2000 en in werking is getreden op 27 maart 2001.

KENMERKEN

De volledige wet is opgenomen in bijlage 4. Alvorens de belangrijkste kenmerken te overlopen, moet eraan worden herinnerd dat België zijn extraterritoriale bevoegdheid slechts in laatste instantie uitoefent wanneer de plaatselijke autoriteiten zelf geen recht willen of kunnen spreken. Alleszins moet voorrang worden gegeven aan de vervolging van de dader in het land waar de feiten zijn gepleegd. Ten eerste omdat het bewijsmateriaal daar te vinden is en ten tweede om aan te tonen dat geen enkel land seksueel misbruik van kinderen kan tolereren. In die zin moeten de verwachtingen rond de impact van art. 10ter getemperd blijven, aangezien deze wet geenszins een remedie maar slechts een substituut vormt.

Bovendien is art. 10ter niet de enige optie voor het vervolgen van een persoon die strafbare feiten heeft gepleegd in het buitenland indien kan worden bewezen dat een van de bestanddelen van het misdrijf in België heeft plaatsgevonden¹⁸. Bijvoorbeeld: een persoon maakt gebruik van een peterschap in Cambodja om zijn petekind ter plaatse te misbruiken en het kind vervolgens mee te brengen naar België om daar de uitbuiting verder te zetten. In casu zou de territoriale bevoegdheid van de rechter kunnen worden uitgebreid opdat de dader in België zou kunnen worden vervolgd wegens de feiten die in beide landen werden gepleegd.

¹⁷RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Kaderbesluit inzake bestrijding van mensenhandel*, 19 juli 2002, 2002/629/JBZ, blz. 3.

¹⁸BEEERNAERT, M.A., BOSLY, H.D. et VANDERMEERSCH, D., *Droit de la procédure pénale*, 2014, dl. I, Brussel, 7e ed., blz. 86.

- Wie?

Art. 10ter begint met: “Eenieder kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan:” (gevolgd door de lijst van misdrijven).

In tegenstelling tot andere Europese landen beperkt België zijn territoriale bevoegdheid niet tot de eigen inwoners of burgers. Die wet beoogt iedereen en is met andere woorden van toepassing op de hele wereldbevolking. Wat de seksuele misdrijven ten aanzien van kinderen betreft, kent België zich dus een universele strafrechtelijke bevoegdheid toe op grond waarvan het voortaan een persoon zoals John Stamford kan vervolgen: een buitenlandse burger die in het buitenland feiten heeft gepleegd ten aanzien van buitenlandse slachtoffers, maar in België werd gevonden.

De aanwezigheid van de verdachte op het Belgische grondgebied op het tijdstip waarop de vervolging wordt ingesteld, is immers een voorwaarde *sine qua non*¹⁹. Als de strafvordering wordt ingesteld vóór de aankomst van de beklagde in België, is zij niet ontvankelijk. Dat argument werd aangevoerd door C.D. om de vervolging die tegen hem in 1996 werd ingesteld te laten vallen, aangezien hij nog steeds in Thailand verbleef. België behoudt dus een link tussen zijn grondgebied en de seksuele misdaad, zelfs indien geen enkel bestanddeel van het misdrijf in België werd gepleegd.

- Welke misdrijven?

De voornaamste misdrijven in art. 10ter die betrekking hebben op minderjarigen zijn: aanranding van de eerbaarheid met of zonder geweld, verkrachting, bederf van de jeugd, kinderprostitutie, pooierschap, pornografie waarin kinderen in beeld worden gebracht en handel in kinderen. De geanalyseerde zaken bevatten vaak verscheidene tenlasteleggingen. Aanranding van de eerbaarheid is gekoppeld aan de misdrijven die verband houden met kinderprostitutie en/of pornografie waarin kinderen in beeld worden gebracht, aangezien het misbruik werd vergoed en/of gefilmd.

Verskillende zaken tonen aan hoe moeilijk het onderscheid is tussen de klant en de pooier, te weten tussen de persoon die het kind rechtstreeks misbruikt en de persoon die voordeel haalt uit die “business”. Het Strafwetboek maakt duidelijk onderscheid tussen beiden, maar is dit altijd zo vanzelfsprekend?

In een zaak van 1996 werd M.B. berecht na een Thaise jongen van 14 jaar te hebben betaald om hem te masturberen. De feiten die hem oorspronkelijk ten laste werden gelegd, zijn aanranding van de eerbaarheid, zonder geweld (art. 372 van het Strafwetboek) en bederf van de jeugd (art. 379). De verdediging is evenwel erin geslaagd die laatste beschuldiging te laten vallen, aangezien de daad moet zijn gepleegd met het oogmerk “een anders driften te voldoen”.

¹⁹Cass., 30 mei 2007, Rev. dr. pén., 2008. Zie in dat verband de conclusies van advocaat-generaal Damien Vandermeersch. “Het is geen vereiste dat de verdachte, die op het tijdstip van het instellen van de vervolging aanwezig was op het grondgebied van het Koninkrijk, er nog steeds verblijft op het tijdstip van het vonnis. Het volstaat, maar het is wel noodzakelijk, dat de persoon na het misdrijf waarvan hij wordt verdacht naar België is gekomen en er werd aangetroffen of gevonden, zelfs wanneer hij het grondgebied nog vóór de eerste proceshandelingen heeft verlaten. In het kader van de ontvankelijkheid van de strafvordering moet deze voorwaarde zijn vervuld op het tijdstip waarop zij wordt ingesteld. De aanwezigheid nadien van de verdachte op Belgische bodem kan niet ertoe leiden dat een vervolging ontvankelijk wordt als dat niet het geval was op het tijdstip waarop zij werd ingesteld”.

Om te kunnen worden vervolgd, had M.B. bijvoorbeeld moeten optreden als tussenpersoon voor een andere klant of zich door het kind moeten laten masturberen in aanwezigheid van een derde persoon, bij wie deze voorstelling seksueel genot zou uitlokken.

Hoewel het artikel van het Strafwetboek inzake aanranding van de eerbaarheid doelt op de feiten gepleegd op of met de hulp van een minderjarig kind, vermeldt art. 10ter overigens enkel “indien het feit werd gepleegd op een minderjarige”. De woorden “met de hulp van” zijn niet opgenomen. Het verschil is miniem, maar de bewoordingen van art. 10ter zouden volledig in harmonie moeten zijn met de misdrijven van het Strafwetboek waarnaar het verwijst.

In de zaak M.V. werd de dader vervolgd wegens misbruik van kinderen in Brazilië en wegens het filmen en verspreiden van het materiaal dat dergelijk misbruik bevat. De beklagde werd onder andere mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting ten laste gelegd. M.V. zou tegelijkertijd zijn opgetreden als handelaar die zijn slachtoffers verplicht zich te prostitueren met het oogmerk financieel voordeel eruit te halen, en als klant die het seksueel misbruik begaat. Op grond van de formulering van de wet die destijds van kracht was²⁰, verwierp de rechter deze interpretatie van het concept “mensenhandel” door te stellen dat handelaar en klant niet een en dezelfde persoon kunnen zijn. Volgens hem was een tussenpersoon – een handelaar – vereist, die het kind ter beschikking stelt en aldus de productie van beeldmateriaal van het seksueel misbruik van minderjarigen door M.V. mogelijk maakt.

De noodzaak tot het overstijgen van het loutere onderscheid tussen klant en handelaar komt tot uiting in een wijziging van de omschrijving van mensenhandel in april 2013, jammer genoeg net te laat voor de desbetreffende zaak. De nieuwe wet²¹ hanteert immers een eenvoudigere formulering, waardoor de persoon die zelf uitbuit ontegensprekelijk kan worden beoogd, en niet alleen de tussenpersoon.

In 2014 heeft België het online benaderen van minderjarigen voor seksuele doeleinden²² toegevoegd aan het Strafwetboek, te weten het gebruik van nieuwe technologieën om in contact te komen met minderjarigen met het oogmerk hen een misdrijf van seksuele aard te laten plegen. “Grooming” maakt voortaan deel uit van de misdrijven die kunnen worden vervolgd in het kader van art. 10ter, wat bijzonder belangrijk is aangezien steeds meer gebruik wordt gemaakt van de nieuwe technologieën om de seksuele uitbuiting van kinderen in het buitenland te vergemakkelijken.

Een voorbeeld daarvan is het “kindersekstoerisme via webcam”²³, waarbij de dader zich niet langer verplaatst maar een seksuele dienst “bestelt” die onmiddellijk aan een kind wordt opgedragen aan de hand van een camera. Als dergelijk misbruik niet wordt geregistreerd, laat het geen enkele sporen na. Los van art. 10ter *stricto sensu*, moet de link tussen de nieuwe technologieën en de commerciële seksuele uitbuiting van kinderen nader worden bestudeerd, aangezien de opsporing en de vervolging van dergelijk misbruik nog steeds hiaten vertonen.

²⁰Overeenkomstig de wet beoogde mensenhandel elke persoon die inzonderheid een andere persoon rekruteert teneinde ten aanzien van deze persoon bepaalde misdrijven te laten plegen (zoals de uitbuiting van prostitutie en kinderpornografie).

²¹Wet van 29 april 2013 tot wijziging van artikel 433quinquies van het Strafwetboek met het oog op het verduidelijken en het uitbreiden van de definitie van mensenhandel, BS, 23 juli 2013, art. 2.

²²Wet van 10 april 2014 betreffende de bescherming van minderjarigen tegen benadering met als oogmerk het plegen van strafbare feiten van seksuele aard, BS, 30 april 2014.

²³ECPAT BELGIQUE, *Le tourisme sexuel impliquant des enfants par webcam: une nouvelle tendance inquiétante*, Brussel, 2014.

- Hoe?

Voor een volledig beeld van het extraterritoriale instrument moeten ook enkele aanvullende beginselen worden vermeld.

Optionele klacht: Het slachtoffer moet geen klacht hebben ingediend om de procedure in gang te zetten. Dat element is van wezenlijk belang, aangezien de slachtoffers vaak de grote afwezigheid zijn bij dit soort zaken omdat zij zich niet als zodanig herkennen ofwel niet op de hoogte zijn van hun rechten of die rechten niet kunnen laten gelden (corruptie, financiële belemmeringen, enz.). De slachtoffers verblijven bovendien in het buitenland en het is niet vanzelfsprekend om hen bij de procedure te betrekken of voldoende informatie over hen te verzamelen.

Non bis in idem: letterlijk vertaald “geen tweemaal voor hetzelfde”, overeenkomstig dit beginsel kan niemand strafrechtelijk worden vervolgd of gestraft wegens dezelfde feiten. Als een persoon reeds voor het buitenlandse gerecht is gebracht, kan hij niet nogmaals worden vervolgd in België wegens dezelfde feiten. Dit element werd aangehaald door de verdediging van M.B., die was aangehouden en in voorlopige hechtenis genomen door het Thaise gerecht. Na betaling van een borgtocht kon M.B. worden vrijgelaten en haastte hij zich om terug te keren naar België. Tijdens zijn proces voerde zijn advocaat, zonder succes, dat driedaagse verblijf in de gevangenis aan in een poging het vonnis in België te laten vernietigen overeenkomstig het beginsel non bis in idem.

Non-retroactiviteit: de eerste wet met de invoering van art. 10ter trad in werking op 5 mei 1995. Dat betekent dat alle feiten gepleegd vóór die datum niet kunnen worden vervolgd, zelfs wanneer zij onder de betrokken artikelen vallen. P.W. en E.U., beiden beschuldigd van verkrachting van Thaise jongens, zullen bijvoorbeeld enkel worden veroordeeld wegens de feiten gepleegd na mei 1995. Hetzelfde in zaak N.D., waar de strafbaar gestelde feiten dateren uit 1991. Hoewel art. 10ter niet kan worden ingeroepen, slaagt de rechter evenwel erin N.D. te laten veroordelen tot een gevangenisstraf van vijf jaar door verwijzing naar art. 7 van voornoemde wet van 1878, luidende: “Iedere Belg of persoon met hoofdverblijfplaats in het Rijk die zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan een feit dat door de Belgische wet misdaad of wanbedrijf wordt genoemd, kan in België vervolgd worden indien op het feit straf gesteld is door de wet van het land waar het is gepleegd”.

Verjaring: Sinds de wet van 30 november 2011 ter verbetering van de aanpak van seksueel misbruik binnen een gezagsrelatie²⁴, beschikken het slachtoffer of diens vertegenwoordigers over een termijn van 15 jaar vanaf het tijdstip waarop het slachtoffer de meerderjarigheid heeft bereikt, om een gerechtelijke procedure in te stellen tegen de vermoedelijke dader van de misdrijven van seksuele aard. Na deze termijn worden de feiten beschouwd als verjaard en is vervolging niet langer mogelijk, behoudens uitzonderingen. Dat is het geval bij C.D., die België in 1987 is ontvlucht en zich heeft teruggetrokken in Thailand. Een jaar later werd hij *in absentia* veroordeeld tot een effectieve gevangenisstraf van tien jaar. Bij zijn uitwijzing uit Thailand en zijn terugkeer naar België in 2002 zijn de ten laste gelegde feiten verjaard (op grond van de oude wetgeving, waarin de verjaringstermijn korter was).

De uitbreiding van de extraterritoriale bevoegdheid van België is onmiskenbaar een waardevol instrument om daders van seksueel misbruik van kinderen in het buitenland te vervolgen. Art. 10ter, ingevoegd in 1995, blijft een evolutieve tekst die erin geslaagd is zich aan te passen aan de context, bijvoorbeeld door het integreren van de misdrijven gepleegd met behulp van de nieuwe technologieën.

Naast de intrinsieke kenmerken eigen aan iedere wet (non-retroactiviteit, verjaring, non bis in idem, enz.) maken de daders ook handig gebruik van onnauwkeurigheden met betrekking tot het toepassingsgebied van bepaalde misdrijven om zo door de mazen van het net te glijpen. Dat is het geval bij aanranding van de eerbaarheid, waarvan het toepassingsgebied zou moeten worden verduidelijkt en geharmoniseerd in het Strafwetboek.

²⁴Wet van 30 november 2011 tot wijziging van de wetgeving wat de verbetering van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, BS, 20 januari 2012.

CASESTUDY

De bedoeling van dit onderdeel is, aan de hand van verschillende zaken die in België zijn vervolgd, na te gaan hoe art. 10ter in de praktijk is toegepast. Eerst wordt de focus gelegd op de daders, de slachtoffers en de opsporing van het misbruik; vervolgens op de procedure, te weten de bewijsgaring, de strafrechtelijke en burgerrechtelijke sancties, de aanvullende maatregelen ter beperking van recidive en de verschillende actoren in het kader van de internationale samenwerking.

STEEKPROEF

De casestudy is gebaseerd op dertien zaken waarin Belgische burgers of ingezetenen zijn betrokken en die hier zijn vervolgd wegens seksueel misbruik van kinderen tijdens hun verblijf in het buitenland. Tien personen zijn in eerste aanleg veroordeeld, zes gingen in hoger beroep en twee in cassatie. In drie dossiers zijn de beschuldigingen zonder gevolg gebleven. De zaken werden tussen 1996 en 2014 voor het gerecht gebracht.

Zeven andere zaken werden geanalyseerd maar zijn niet opgenomen in de steekproef: de Spartacus-zaak, waarin twee Belgen respectievelijk in Cambodja en Roemenië werden veroordeeld en vier gevallen waarin het extraterritorialiteitsbeginsel in een ander land werd toegepast (Canada en Zwitserland).

MISBRUIKERS: EEN GOED UITGEWERKTE TYPOLOGIE?

Ondanks de beperkte omvang van de steekproef was het mogelijk om een aantal gemeenschappelijke kenmerken van de misbruikers in kaart te brengen. Het is geenszins de bedoeling om dat "profiel" te veralgemenen naar alle personen die zich schuldig maken aan seksueel misbruik van kinderen in het buitenland. Het is niettemin interessant om bepaalde aspecten voor ogen te houden bij de analyse van de impact van de Belgische extraterritoriale wetgeving op de strijd tegen de straffeloosheid.

Voor alle zaken die in kaart zijn gebracht, geldt dat de daders **mannen** zijn. De meesten zijn tussen **40 en 50 jaar** oud wanneer ze voor het eerst misbruik plegen in het buitenland. Voorzichtigheid is geboden: het gaat steeds om ruwe cijfers, aangezien het moment van het eerste misbruik niet altijd met zekerheid te achterhalen valt en het misbruik soms gespreid is over een periode van een tiental jaar.

Zeven personen oefenen een **beroep uit of doen aan vrijwilligerswerk waarbij zij in contact komen met kinderen** in België - onderwijzer, priester, psycholoog, psychiatrisch verpleegkundige - of in het land waar het misbruik heeft plaatsgevonden. Zo zijn er twee personen die als leden van het medisch personeel werkzaam zijn bij humanitaire NGO's. Sommigen hebben een totaal ander beroep, maar nemen hun vrijwilligerswerk in het buitenland te baat om in contact te komen met kinderen (oprichter van een weeshuis of sportcoach).

De misbruikers bekleden dan ook een **gezagspositie** ten aanzien van de kinderen. In de hoedanigheid van onderwijzer, medisch personeelslid, sportcoach of priester... de relatie met het kind is niet neutraal.

Ofwel maakt de dader al jarenlang **veelvuldige reizen** naar het betrokken land. Dat is het geval bij L.C. en G.D. in Sri Lanka, bij M.B. en E.U. in Thailand, bij P.S. in Marokko en bij M.V. in Brazilië. Ofwel heeft hij beslist **zich in het land te vestigen** (vijf daders) of werkt hij er (drie gevallen). Door zich ter plaatse te vestigen, raakt de beklagde verankerd in de stad of de gemeenschap en komt hij in contact met kinderen op straat of op het strand, met de hulp van een lokale medeplichtige of door gebruik te maken van de bovenvermelde structuren (weeshuis, sportclub, NGO, geloofsgemeenschap).

Een laatste opmerkelijk gegeven is dat in negen gevallen de dader reeds werd **vervolgd wegens gelijkaardige feiten** in België: bezit van pornografisch materiaal waarin kinderen in beeld worden gebracht, oneerbaar voorstel aan minderjarigen, seksueel misbruik van kinderen; voor sommigen heeft die vervolging geleid tot een veroordeling.

SLACHTOFFERS: KWETSBARE KINDEREN

De slachtoffers blijven de **grote afwezigen** in de geanalyseerde zaken. Het is bijzonder lastig om precieze informatie over hen te verkrijgen, al was het maar hun leeftijd of geslacht. Zowel in de zaak L.C. als in de zaak M.B. heeft ECPAT België een uitvoerige briefwisseling gevoerd met haar tegenhangers in Sri Lanka en in Thailand om meer inlichtingen over de slachtoffers te verkrijgen. Wanneer het seksueel misbruik van kinderen wordt gefilmd of gefotografeerd, leiden de foto's die worden aangetroffen bij de beklagde soms, maar niet altijd, tot de identificatie van de slachtoffers. In het geval van E.U., waar het om honderden verschillende slachtoffers gaat, is dat een haast onmogelijke opgave.

De meeste slachtoffers zijn **jongens**. Verschillende beklagden geven toe een exclusieve seksuele aantrekkingskracht tot jongens te voelen en contact met hen te zoeken. De jongeren zijn gemiddeld rond de **14 jaar**, de jongsten onder hen 8 en de oudsten 16.

Het hoeft niet te verbazen dat hun belangrijkste kwetsbaarheidsfactor **armoede** is. Bijna allen vechten om te overleven. Het zijn kinderen die op straat of in armoedige buurten leven. De slachtoffers van M.V., bijvoorbeeld, wonen in ongezonde krotten in Brazilië, waar zij aan hun lot worden overgelaten. De beklagde kan zich dan ook gemakkelijk alleen met een kind terugtrekken en het 200 reals bieden. In de woorden van de schooldirectrice, die ondervraagd werd tijdens de rogatoire opdracht: "voor die kinderen staat zo'n bedrag bijna gelijk aan de lotto winnen"²⁵.

Daarbij komen nog andere kwetsbaarheidsfactoren die oorzaak of gevolg van de armoede zijn: ze zijn wees, hebben aids, zijn eerder misbruikt door andere toeristen of verkeren in een psychologisch kwetsbare toestand.

²⁵Corr. Brussel (46e kamer.), 28 juni 2013, BR37.97.2347/2010, blz. 19.

De kinderen zijn allemaal afkomstig van de lokale gemeenschap of de stad waar de beklagde verblijft. De continenten in kwestie zijn:

- Azië (8): Sri Lanka (2), Thailand (5), India (1)
- Afrika (2): Senegal en Marokko
- Latijns-Amerika (2): Brazilië
- Europa (3): Portugal (2) en Polen (1)

In tegenstelling tot een gangbare opvatting is ook **Europa** dus een bestemming voor mensen die kinderen willen misbruiken in het buitenland. Naast Portugal en Polen werd in 2015 ook in Roemenië een Belg vervolgd en berecht wegens misbruik van zeer jonge slachtoffers.

Ook al erkennen zij de feiten tijdens het politieonderzoek, zelden dienen de slachtoffers klacht in. De redenen kunnen uiteenlopend zijn, maar bedreiging is er één van. Volgens het onderzoek dat in Sri Lanka werd gevoerd, zou L.C. de twee misbruikte jongens hebben opgezocht opdat zij hun klacht zouden intrekken²⁶. Soms worden de slachtoffers zelfs beschouwd als schuldig aan de seksuele handelingen die zij hebben ondergaan. Zo werden de twee jongens die L.C. in Sri Lanka had misbruikt aanvankelijk vervolgd wegens homoseksualiteit, voordat het Sri Lankaanse strafwetboek werd aangepast om pedofilie en kinderekshandel beter te bestrijden.

WELKE MISBRUIKEN?

De **tenlasteleggingen** in de verschillende zaken hebben voornamelijk te maken met zedendelicten en mensenhandel. Onderstaande artikelen komen uit het Belgische Strafwetboek:

- aanranding van de eerbaarheid, zonder geweld (art. 372)
- aanranding van de eerbaarheid, met geweld (art. 373)
- verkrachting (art. 375)
- bederf van de jeugd / ontucht met minderjarigen (art. 379)
- uitbuiting van de prostitutie van minderjarigen (art. 380)
- reclame die tot doel heeft de prostitutie van minderjarigen te vergemakkelijken (art. 380ter)

- verspreiding van geschriften die strijdig zijn met de goede zeden (art. 383)
- bezit, productie, verspreiding en verkoop van pornografisch materiaal waarin kinderen in beeld worden gebracht (art. 383bis)
- mensenhandel (art. 433quinquies)

De rechter kan soms moeilijk oordelen over de grens tussen aanranding van de eerbaarheid met of zonder geweld. Wat is een vorm van geweld of bedreiging? In de zaak M.B. werd art. 373, dat de beklagde aanvankelijk ten laste werd gelegd, geherkwalificeerd in art. 372 omdat er niet kon worden bewezen dat de dader zijn slachtoffer had gedwongen.

Een gelijkaardig geval bij C.D. Volgens de rechter is het systeem van boetes dat de beklagde oplegde aan zijn Thaise gogodansers als zij niet genoeg 'off'-prestaties leverden (lees: seksuele betrekkingen hadden met de klanten) geen bewijs van dwang en dus evenmin van afwezigheid van instemming met de seksuele betrekkingen. "Ook al was zij beperkt door de betreuwenswaardige financiële situatie waarin de slachtoffers verkeerden, dat neemt niet weg dat de vrije keuze om klanten al dan niet te volgen en dat werk te behouden steeds bestond"²⁷.

Deze aanname valt zonder meer te betwisten. Hoe kan men spreken over vrije keuze om in te stemmen met seksuele betrekkingen wanneer minderjarigen worden gedwongen tot prostitutie om te overleven en zij worden afgedreigd met boetes in geval van weigering? Wat is het anders dan misbruik van hun kwetsbaarheid om seksuele diensten te verkrijgen? Zo de invulling van het begrip uitbuiting wordt overgelaten aan de soevereine beoordeling door de rechter, moet erop worden gewezen dat, volgens de definitie van mensenhandel, de eventuele instemming van het slachtoffer met de uitbuiting het misdrijf niet laat verdwijnen.

Bovendien heeft recente rechtspraak²⁸ bepaald dat er sprake is van rekrutering met het oog op uitbuiting, ook wanneer de persoon zich vrijwillig aanbiedt voor tewerkstelling, te weten dat hij actieve gedraging vertoont op het moment van de rekrutering. Een persoon die kinderprostitutees werft op straat om de nacht met hen door te brengen zou dus beschouwd kunnen worden als een handelaar. Het zou bijgevolg opportuun zijn de magistraten bewust te maken van die ruimere interpretatie van het begrip rekrutering.

In de zaak N.D. is het gebruik van geweld onbetwistbaar: de dader heeft zijn slachtoffer opgesloten en met een wapen bedreigd. Bij J.A. is het geweld geniepig: de beklagde heeft foto's genomen van zijn slachtoffers in hun slaap.

In vier zaken staat de misbruiker eveneens achter de camera, bijvoorbeeld om zijn eigen ontucht met de slachtoffers te fotograferen. Zowel in het geval van E.U. als dat van M.V. hebben we te maken met obsessieve verzamelaars, die een enorme hoeveelheid beeldmateriaal met kindermisbruik hebben verzameld.

²⁷Corr. Brussel (54e kamer), 6 oktober 2009, FD.37.97.2/03, blz. 12.

²⁸Cass., 8 oktober 2014 en CLESSE, Ch.-E., "Le recrutement : une action active ou passive ?", *Rev. dr. pén. crim.*, 2015, blz. 692 tot 701.

²⁶SEABROOK, J. *No hiding place. Child sex tourism and the role of extraterritorial legislation*, New York, 2000, blz. 71.

10 miljoen beelden bij M.V., die toegaf: "Ik downloadde alles wat ik vond"²⁹. Om hun verzameling aan te vullen, gingen zij ertoe over om zelf beelden te maken.

M.V. wordt eveneens beschuldigd van het verspreiden van ontuchtige geschriften, waarvan hij zelf de auteur is en waarin seksueel misbruik van kinderen wordt beschreven, inclusief extreme en sadistische praktijken, dat alles geïllustreerd met tekeningen.

Is de seksuele uitbuiting van kinderen commercieel? In zes zaken wordt uitdrukkelijk een betaling van een geldsom vermeld. In een andere zaak speelt de belofte van een beter leven (huwelijk, papieren, enz.). Het financiële aspect is heel belangrijk wanneer de slachtoffers moeten vechten om te overleven en er mag redelijkerwijs worden aangenomen dat het in de meeste gevallen meespeelt.

De misbruikte kinderen zijn niet de enigen die worden betaald. De misbruikers zelf gebruiken de gemaakte beelden voor financieel gewin, meer bepaald door ze te verkopen aan een internationaal pedofielenetwerk, zoals E.U. deed. De speurders vonden sporen van financiële transacties naar Finland, Marokko, Brazilië, Spanje, Duitsland en Mexico.

Waar vond het misbruik plaats? Er is maar weinig bekend over de plaats. Het misbruik doet zich voor in hotels (drie gevallen), in de gebouwen van de organisatie (weeshuis, sportclub), op straat, in een club met gogodansers of bij de dader zelf.

(BUITEN)GEWONE GEVALLEN?

Volgens ECPAT Internationaal vormen pedofielen een zeer kleine minderheid van de sekstoeristen. De meesten zijn situationele misbruikers³⁰: zij zijn "bezweken" voor de verleiding omdat de gelegenheid zich heeft voorgedaan. Het misbruik is daarom niet minder erg, maar de omstandigheden zijn verschillend.

A contrario, in de geanalyseerde zaken blijken de daders voornamelijk individuen met een duidelijke seksuele voorkeur voor jongens. Waarschijnlijk hebben zij hun bestemming gekozen om gemakkelijker in contact te kunnen treden met hun slachtoffers en door te gaan met activiteiten die in België moeilijk te verhullen zijn. Dat zou kunnen verklaren waarom dat "pathologisch" profiel oververtegenwoordigd is: de vaak herhaalde misbruiken vinden plaats over een vrij lange periode. De pakkans is bijgevolg veel groter dan voor een situationele dader, die zich schuldig maakt aan een "ontsporing".

²⁹Marc Vanden Bossche "fier d'avoir la plus grande collection de matériel pédopornographique jamais réunie", *RTL*, 28 mei 2013, <http://www.rtl.be/info/belgique/faits-divers/marc-vanden-bossche-fier-d-avoir-la-plus-grande-collection-de-materiel-pedopornographique-jamais-reunie--361248.aspx>, geraadpleegd op 2 november 2015.

³⁰ECPAT INTERNATIONAL, "CSEC Terminology. Paedophilia", http://ecpat.com/EI/Csec_paedophilia.asp, geraadpleegd op 17 juli 2015.

In het proces P.W. tracht de advocate van de verdediging de feiten evenwel te minimaliseren door aan te voeren dat het om een eenmalige fout ging. Zij beweert dat haar cliënt zeker geen sekstoerist is, maar iemand die plotseling "heeft toegegeven aan bepaalde driften die hij nu van zich wil afschudden"³¹. Het herhaalde karakter van de misbruiken, de duur ervan (twee jaar) en de voorgeschiedenis ervan (soortgelijke beschuldigingen eerder geuit aan zijn adres) wijzen echter erop dat hij doelbewust contact met kwetsbare kinderen heeft gezocht.

Dergelijk reflex tot afschuiven van de verantwoordelijkheid is ook te zien bij P.S., die beweerde dat het jonge meisje naar eigen zeggen achttien jaar oud was, of bij W., die zei ervan overtuigd te zijn dat de seksuele meerderjarigheid in Senegal veertien jaar bedroeg. De advocaat van M.B. beweert dat pedofilie deel uitmaakt van de waarden van het land.

In het kader van de geanalyseerde gevallen heeft art. 10ter het mogelijk gemaakt om misbruikers te vervolgen die doelbewust seksueel contact hebben gezocht met kinderen in het buitenland en die in België soms een zwaar gerechtelijk verleden hebben. In die zin is het doel bereikt, namelijk de strijd aangaan tegen de straffeloosheid die de daders van dergelijke daden genoten vóór de goedkeuring van de wet. Uit de verschillende zaken blijkt immers dat de beklaagden zijn vertrokken om hun lusten te bevredigen op plaatsen waar zij, naar eigen zeggen, minder risico liepen om te worden aangegeven en gestraft.

Het beperkte aantal vervolgingen is daarentegen betreurenswaardig. Zelfs indien rekening wordt gehouden met de moeilijkheden om de bronnen te inventariseren, kan men zich alleen maar de vraag stellen hoeveel zaken nooit aan het licht zijn gekomen. En in hoeveel zaken was er geen vervolging mogelijk wegens een gebrek aan bewijzen? Reeds in dit stadium blijkt dat het van belang is om aan dit extraterritoriale instrument meer bekendheid te geven, door iedereen te sensibiliseren, wil men de impact ervan maximaliseren.

START VAN DE PROCEDURE

De aanleiding waardoor de bestudeerde zaken ter kennis van justitie konden worden gebracht, is bijzonder belangrijk. Hoewel de katalysator in meerdere zaken onbekend blijft, kunnen aan de hand van de geanalyseerde gevallen toch verschillende bronnen worden geïdentificeerd:

- **Anonieme klacht:** in drie gevallen werd de strafvordering ingesteld na een anonieme klacht. In één geval werd de klacht verzonden naar de toenmalige Algemeen Afgevaardigde voor de Rechten van het Kind, Claude Lelièvre, die zich – zoals eerder gezegd – sterk heeft geëngageerd om seksuele uitbuiting van kinderen te bestrijden. Ondanks het anonieme karakter van de klacht wilde de afgevaardigde de zaak voor het gerecht brengen.

In twee andere gevallen heeft de Belgische ambassade in Thailand de anonieme klacht ontvangen en overgezonden aan de lokale politie. De ambassades spelen dus een cruciale rol zodra de procedure in gang wordt gezet en het is belangrijk dat het personeel wordt opgeleid omtrent de problematiek zodat het weet hoe een klacht moet worden behandeld.

³¹DE BRULLE C., "La défense du médecin pédophile réclame son acquittement", *Le Soir*, 30 augustus 1997.

- **Klacht van een (voormalig) slachtoffer of van zijn familie:** hoewel dit zelden gebeurt, kan het zijn dat het slachtoffer zelf klacht heeft ingediend, zoals in de zaak P.S., waar een van de (meerderjarige) Marokkaanse slachtoffers zichzelf herkende in een cd met pornografisch materiaal die in Agadir werd verkocht. In de zaak M.V. heeft de moeder van een van de slachtoffers in juni 2006 klacht ingediend bij de Braziliaanse autoriteiten. In twee andere gevallen kwam de klacht van Belgische slachtoffers die ontdekten dat hun misbruiker actief was in Indische en Braziliaanse gemeenschappen. Een van de zaken is nog hangende.

- **'Externe' klacht:** J.A. werd aangegeven door een bankbediende die in de kluis van de beklagde pedopornografisch beeldmateriaal had teruggevonden, beelden die opgenomen waren toen hij sportcoach was in India. De bediende heeft de politie onmiddellijk op de hoogte gebracht. In minstens drie andere gevallen, waaronder de zaak van een in Cambodja berechte Belg, wordt eveneens verwezen naar een actief toezicht vanwege NGO's ter plaatse. Uit de beschikbare informatie kan niet worden afgeleid in welke mate die NGO's de feiten al dan niet hebben aangegeven.

- **Onderzoek naar een aanverwante zaak:** E.U. kreeg het benauwd wanneer pedopornografisch materiaal van een verdachte in beslag wordt genomen bij diens aankomst in Frankfurt. Het onderzoek, dat vanuit Duitsland wordt geleid, wijst al snel op banden tussen de aangehouden man en E.U. Bij C.D. leidde een zaak die werd onderzocht door de rechtbank te Nijvel tot bij de beklagde.

- **Interpol:** Interpol heeft de Belgische autoriteiten laten weten dat M.V. door Brazilië wordt gezocht met het oog op zijn uitlevering. Hierdoor werd het onderzoek in België in gang gezet. In 2002 wordt de aanhouding van M.R. in Thailand wegens pooierschap en ontucht met minderjarigen onmiddellijk gemeld aan België. Dit zette de speurders op het spoor van de handlanger van M.R., C.D., die enkele maanden daarvoor naar België was teruggekeerd.

Slechts weinig slachtoffers lagen aan de basis van de strafvordering, meer bepaald vanwege de geografische afstand. De mogelijkheid om de daders ook zonder klacht van het slachtoffer te vervolgen is dus cruciaal bij de implementatie van art. 10ter.

BEWIJSGARING: EEN UITDAGING VOOR DE GERECHTELIJKE EN POLITIËLE AUTORITEITEN

Het verzamelen van de nodige bewijzen blijft een probleem bij tal van zaken van seksueel misbruik van kinderen in België. Hoe kan de stem van het kind worden gehoord en welk gewicht moet eraan worden gegeven? Welke andere elementen zijn voorhanden indien de getuigenis van het slachtoffer niet kan worden verkregen? In de extraterritorialiteitszaken is dit het meest problematische aspect: de feiten hebben zich afgespeeld in het buitenland, hoe dan bewijsmateriaal verzamelen? Hierna zal blijken dat het gerecht blijf moet geven van vindingrijkheid en dat een aantal elementen, soms naast elkaar gelegd, ervoor hebben gezorgd dat het tot een veroordeling kwam.

- **Anonieme klacht:** hoewel de anonieme klacht bij de Algemeen Afgevaardigde van de Rechten van het Kind in de zaak P.W. in eerste instantie verworpen werd als aanvaardbaar bewijs, werd zij in beroep alsnog ontvankelijk verklaard.

- **Bekentenissen:** in minstens vijf zaken hebben de beklagden toegegeven dat zij seksueel contact hadden met minderjarigen of dat zij materiaal met seksueel misbruik van kinderen hebben geproduceerd/in bezit gehad/verspreid. Maar slechts weinigen onder hen onderkennen de ernst van de feiten. Bovendien hebben enkelen hun woorden achteraf weer ingetrokken, zogezegd omdat de lokale politie hen onder druk had gezet om tot bekentenissen over te gaan. Het is bijgevolg belangrijk dat de rechter het dossier kan aanvullen met getuigenissen of tastbare materiële bewijzen.

- **Antecedenten:** de antecedenten van de beklagde zijn geen rechtstreeks bewijs, maar wel een verzwarende omstandigheid die doorweegt bij de bepaling van de gevangenisstraf (drie zaken).

- **Pornografisch materiaal waarbij kinderen in beeld worden gebracht:** dit is ontegensprekelijk het meest gebruikte bewijs. Het bezit van dergelijk materiaal komt voor in vijf zaken en versterkt het idee dat de seksuele uitbuiting van kinderen in het buitenland vaak wordt gefilmd/opgenomen. Bovendien was de aanwezigheid van een private donkere kamer (twee gevallen), waardoor de verdachten hun foto's en films konden ontwikkelen zonder indiscrete blikken, een extra bewijs van hun verantwoordelijkheid.

- **Mails en brieven van de beklagde:** er werden uittreksels van de briefwisseling van M.R. in beslag genomen, waarin zijn handlanger C.D. uitdrukkelijk wordt vermeld, waardoor laatstgenoemde kon worden gevat.

- **Verdachte financiële transacties:** een extra bewijs ten laste van E.U. waren de financiële transacties naar Finland, Marokko, Brazilië, Spanje, Duitsland en Mexico waar hij "zijn" beelden van seksueel misbruik van kinderen in Thailand verkocht. Dankzij sporen van verdachte betalingen kon een stevig dossier worden opgesteld.

- **Getuigenverklaringen:** in de zaak L.C. heeft de eigenaar van het hotel waar de beklagde en de twee minderjarige jongens waren betrapt aangifte gedaan, hetgeen hem later een afranseling door L.C. en zijn handlanger heeft opgeleverd. Uit het profiel van de getuige blijkt het grote belang van samenwerking met de toeristische sector, die soms eerder geneigd is de rol van medeplichtige aan te nemen dan het misdrijf aan te geven, zoals in de zaak M.V., maar die nog steeds het best geplaatst is om gevallen van seksueel misbruik van kinderen te melden.

- **Slachtofferverklaringen:** in vijf zaken hebben een of meer minderjarige slachtoffers een getuigenis afgelegd, met een omschrijving van de seksuele handelingen waartoe de verdachte hen dwong. Uit de geanalyseerde steekproef zijn slachtofferverklaringen eerder zeldzaam, bijgevolg is een internationale rogatoire opdracht vaak vereist. De onderzoeksrechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt in België vraagt zijn ambtgenoten in het betrokken land om het gerechtelijk onderzoek in zijn naam voort te zetten om het nodige bewijsmateriaal te kunnen vergaren. Bij ontstentenis van een justitiële samenwerkingsovereenkomst tussen beide landen kan dit verzoek meer tijd in beslag nemen.

In de geanalyseerde zaken is amper sprake van **rogatoire opdrachten**, behalve in Sri Lanka (L.C.), Thailand (M.B. en C.D.) en Brazilië (J.V. en M.V.). Het onderzoek in Brazilië is bijzonder leerrijk aangezien de Belgische politieagenten een bezoek brachten aan de buurten waar de slachtoffers leefden, met de bedoeling niet alleen hen maar ook verschillende leden van de gemeenschap te ondervragen. Hun verslag geeft een beeld van de ellende die in die populaire buurten heerst, waar een kind makkelijk kan worden misbruikt in ruil voor enkele honderden reals. Hierdoor kon de rechter ook beter inschatten welke morele schade de slachtoffers hebben opgelopen door dit misbruik (isolement, pesterijen, enz.) en welke financiële compensatie daartegenover moet staan.

De geanalyseerde dossiers bevatten amper informatie over de methodes die tijdens de verhoren zijn gebruikt. Door zich het seksueel misbruik opnieuw voor de geest te halen, kunnen de slachtoffers een extra trauma oplopen. Het is bijgevolg belangrijk dat alle nodige voorzorgsmaatregelen worden genomen om de mogelijke negatieve weerslag van de bewijsgraving maximaal te beperken. In twee zaken wordt uitdrukkelijk verwezen naar een audiovisuele opname van de getuigenis van het slachtoffer.

GEVANGENISSTRAFFEN: EEN TE MILDE RECHTSPRAAK?

Eén vaststelling dringt zich meteen op: met uitzondering van N.D. hebben alleen de recidivisten (E.U., J.A., C.D., M.R., M.V.) een effectieve gevangenisstraf gekregen in eerste aanleg, gaande van 30 maanden tot 10 jaar. M.R. wordt *in absentia* veroordeeld. Voor de anderen (M.B. en P.S.) besliste de rechtbank tot uitstel van de volledige straf van maximaal 18 maanden. Dit houdt in dat de daders niet naar de gevangenis moeten zolang zij geen nieuwe feiten plegen tot het einde van hun uitstel. W. werd voorwaardelijk in vrijheid gesteld en moet een therapeutische behandeling volgen.

Het hof van beroep is vaak strenger: de gevangenisstraf van N.D. werd verhoogd van vijf tot acht jaar. P.W. was in eerste instantie vrijgesproken maar is daarna veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijf jaar, waarvan de helft met uitstel. M.V. heeft daarentegen strafvermindering gekregen: zijn gevangenisstraf werd teruggebracht van zeven tot vier jaar, terwijl zijn terbeschikkingstelling aan de strafuitvoeringsrechtbank (zie *infra*) werd verlengd van vijf tot tien jaar.

C.D., die aanvankelijk veroordeeld werd tot een gevangenisstraf van zes jaar, werd in cassatie vrijgesproken wegens procedurefouten. De straf van M.B. werd daarentegen bevestigd.

De “nieuwe” daders worden doorgaans slechts licht gestraft (vrijspraak of een gevangenisstraf met uitstel). Het gerecht treedt daarentegen strenger op tegen recidivisten, hoewel de gevangenisstraffen gemiddeld niet meer dan vijf jaar bedragen.

SCHADELOOSSTELLING VAN DE SLACHTOFFERS: HET ACHTERGESTELDE BROERTJE VAN DE PROCEDURE

Naast de strafrechtelijke bestraffing van de dader maakt het verkrijgen van herstel voor het geleden nadeel integraal deel uit van het proces inzake de erkenning van het slachtoffer. In de gevallen van seksuele uitbuiting van kinderen in het buitenland worden de slachtoffers vaak weinig (h)erkend. Het gebeurt dan ook zeer zelden dat zij een financiële compensatie vragen via een advocaat. Verschillende organisaties hebben zich daarom burgerlijke partij gesteld in de geanalyseerde gevallen, om in naam van het slachtoffer herstel te verkrijgen voor het geleden nadeel.

- Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR)

Op verzoek van ECPAT België heeft het CGKR aanvaard zich burgerlijke partij te stellen in de zaken L.C. en M.B. In 1996 had ECPAT België nog niet het statuut van vzw; daarom werd een beroep gedaan op het CGKR, waarvan de bevordering van de strijd tegen mensenhandel tot de mandaten behoort. Jammer genoeg is de vertegenwoordiging van het slachtoffer op verschillende obstakels gestuit en heeft het optreden van het CGKR niet tot een resultaat geleid. Bij L.C. werd het dossier geblokkeerd in Sri Lanka, dat vastbesloten was om ter plaatse vervolging in te stellen, hoewel de misbruiker gevlucht was. België heeft dan ook nooit de officiële toestemming tot vervolging verkregen. De informatie over het slachtoffer die ECPAT België en de NGO PEACE hadden vergaard, kon dan ook niet worden gebruikt.

In de zaak M.B. heeft de rechtbank zich onbevoegd verklaard met betrekking tot de vordering van het CGKR. Het mandaat van de organisatie biedt immers enkel de mogelijkheid op te treden als burgerlijke partij indien het justitiële handelen verband houdt met een misdrijf dat wordt gelijkgesteld met mensenhandel, bijvoorbeeld de uitbuiting van prostitutie (art. 379). De beklagde werd evenwel vrijgesproken van die tenlastelegging. Het enige misdrijf dat tegen hem in aanmerking werd genomen, aanranding van de eerbaarheid (art. 372), viel buiten het kader van de wet inzake mensenhandel die het CGKR in staat stelt om in rechte op te treden. De rechtbank van eerste aanleg te Brugge kon dan ook geen uitspraak doen over die vordering, wat werd bevestigd door het hof van beroep. De brief van de moeder van het slachtoffer, die het CGKR de toestemming gaf om op te treden in naam van haar zoon, werd dus niet in aanmerking genomen, te meer daar de brief is aangekomen na het vonnis van de Brugse rechtbank.

In 2013 heeft het CGKR opnieuw beslist zich burgerlijke partij te stellen in de zaak M.V., ditmaal op grond van de strafbaarstelling van mensenhandel ten aanzien van de beklagde. Dat had evenmin succes. Volgens de rechtbank stemde de strafbaar gestelde daad niet overeen met de definitie van mensenhandel, aangezien M.V. de kinderprostitutie niet heeft uitgebuit voor financieel gewin maar om zijn eigen driften te bevredigen. Doordat de wet enkele maanden later is gewijzigd (zie *supra*, de wet van 29 april 2013), zou het voortaan mogelijk zijn om de strafbaarstelling van mensenhandel in aanmerking te nemen in een zaak zoals deze en dat Myria (voorheen CGKR) kan optreden als burgerlijke partij.

- Child Focus

Child Focus, de Stichting voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen, stelt zich eveneens regelmatig burgerlijke partij, meer bepaald in zaken van kinderpornografie, teneinde de kinderen die het slachtoffer zijn en op de beelden/video's worden aangetroffen en niet altijd worden geïdentificeerd, te vertegenwoordigen³². Aangezien de seksuele uitbuiting van kinderen in de reiscontext en het toerisme vaak verband houdt met de productie van pornografie is Child Focus opgetreden in twee van de geanalyseerde gevallen.

In de zaak E.U., die ervan werd beschuldigd honderden Thaise kinderen te hebben misbruikt en kinderpornografisch materiaal in kader van die misbruiken te hebben geproduceerd, zijn de slachtoffers onbekend gebleven. Child Focus heeft hen symbolisch vertegenwoordigd tijdens het proces dat in 2005 werd gehouden en kon een schadevergoeding van 2 000 euro verkrijgen in naam van de slachtoffers, een bedrag dat moest worden besteed aan de strijd tegen kinderpornografie. Het geval werd gezaghebbend in de rechtspraak aangezien Child Focus voor het eerst anonieme slachtoffers kon vertegenwoordigen³³.

Sommige Braziliaanse slachtoffers van M.V. hebben zich individueel burgerlijke partij gesteld. Child Focus wou evenwel optreden in die zaak om de niet-geïdentificeerde slachtoffers te vertegenwoordigen. De vordering van de organisatie is eerst afgewezen in eerste aanleg, aangezien de rechtbank aanvoerde dat geen enkel koninklijk besluit Child Focus de bevoegdheid geeft om het algemeen belang te vertegenwoordigen en omdat geen enkel verband kon worden vastgesteld tussen de misdaad en enige persoonlijke schade voor de organisatie. In hoger beroep is de vordering van Child Focus wel ontvankelijk verklaard: er is geen erkenning bij koninklijk besluit nodig om zich burgerlijke partij te stellen in het toepassingsgebied van de wet van 1995. In dit geval volstaan de mandaten van de organisatie, vermits de tegen M.V. in aanmerking genomen bezwaren (kinderpornografie) en de mandaten van Child Focus (de strijd tegen pedocriminaliteit, kinderpornografie en mensenhandel met kinderen voor seksuele doeleinden) op elkaar zijn afgestemd.

- Slachtoffers

In drie zaken hebben de slachtoffers zichzelf burgerlijke partij gesteld en verkregen zij een schadeloosstelling. De bedragen variëren tussen 2 500 euro voor de slachtoffers van N.D. en M.V., tot 50 000 euro (provisieel bedrag) voor het enige minderjarige slachtoffer van P.S.

In de geanalyseerde steekproef kregen de tien Portugese slachtoffers van N.D. als eerste een schadeloosstelling. Het verdict viel in 1999, met andere woorden acht jaar na de gepleegde feiten. Alle slachtoffers kregen 100 000 Belgische frank toegekend. Sommige ouders hebben zich eveneens burgerlijke partij gesteld en kregen 25 000 frank per persoon.

De best gedocumenteerde zaak betreft de slachtoffers van M.V. In totaal werden negen slachtoffers vergoed. Acht slachtoffers kregen 1 500 euro en het laatste slachtoffer kreeg 2 500 euro. De rogatoire opdracht heeft aanleiding gegeven tot een onderzoek in de gemeenschap waar de slachtoffers verbleven en waar zij werden misbruikt. De morele schade werd vastgesteld op grond van verschillende bevindingen: de foto's van het misbruik van de slachtoffers zijn in de openbaarheid gekomen, waarna de jongeren afgezonderd werden door hun gemeenschap en bespot werden door hun vrienden. Het schaamtegevoel vanwege die foto's had een niet te verwaarlozen impact op hun opvoeding (sommigen zijn afgehaakt op school) en op hun tewerkstellingsmogelijkheden, gelet op hun beschadigde reputatie.

Aangezien de morele schade onbetwistbaar was, heeft de rechtbank beslist een financiële schadeloosstelling toe te kennen aan de slachtoffers. Het bedrag blijft zeer gering ten aanzien van het geleden nadeel en in vergelijking met hetgeen de daders bereid zijn te betalen om de autoriteiten om te kopen (20 000 dollar in geval van M.B.).

Ondanks die kleine overwinningen blijven er nog tal van obstakels voor een schadeloosstelling van de burgerlijke partij. Voor de slachtoffers zijn er, naast de afstand, uiteraard de sociale en psychologische maar ook financiële obstakels. Onder bepaalde voorwaarden is de wettelijke vertegenwoordiging van de slachtoffers door organisaties zoals het CGKR of Child Focus mogelijk in België.

Maar die organisaties hebben ook af te rekenen met moeilijkheden op het stuk van middelen. Bovendien werd hun vordering niet altijd ontvankelijk verklaard, inzonderheid omdat het door de rechter in aanmerking genomen misdrijf niet in overeenstemming was met de mandaten van de organisatie die de verdediging voerde. Naar aanleiding van de wijzigingen ingevoerd in de wet van 2013 zou Myria systematisch in rechte moeten kunnen optreden in de zaken van mensenhandel die verband hebben met eender welke vorm van seksuele uitbuiting. Men zou zich overigens ervan moeten vergewissen dat Child Focus/ECPAT België dat ook kunnen doen, ongeacht de seksuele uitbuiting al dan niet werd bewezen (aanranding van de eerbaarheid of verkrachting).

³²CHILD FOCUS, *Jaarverslag* 2014, Brussel, s.d., blz. 24.

³³CHILD FOCUS, *Jaarverslag* 2005, Brussel, s.d., blz. 27.

AANVULLENDE STRAFRECHTELIJKE MAATREGELEN: VOORKOMEN VAN RECIDIVE

Naast de gevangenisstraf heeft de rechtbank “verwante” straffen uitgesproken om recidive te voorkomen. Hier treedt een beslissend aspect op de voorgrond, namelijk de preventie van nieuwe misbruiken, aangezien de meeste daders recidivisten waren. Vragen die het strikte kader van artikel 10ter overschrijden, maar nauw ermee samenhangen: hoe zich ervan vergewissen dat de uitgesproken verboden in acht worden genomen? Hoe voorkomen dat er zich nog nieuwe misbruiken zullen voordoen?

- Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank

In drie zaken ging de gevangenisstraf gepaard met een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank voor een periode van tien jaar. Dat wil zeggen dat wanneer de persoon zijn straf heeft uitgezeten, hij kan worden verplicht in de gevangenis te blijven of in vrijheid kan worden gesteld onder toezicht gedurende maximaal tien jaar naargelang van het gevaar dat hij vertegenwoordigt voor de maatschappij. Dat is het geval bij J.A., E.U. en M.V. De beslissing van de rechter wordt hier gemotiveerd door het aanzienlijke risico van recidive (gelet op de antecedenten van de beklaagden) en de bijzonder ernstige aard van de gepleegde misdaad. Het Hof maakt zich bijvoorbeeld zorgen over het antisociale en criminele karakter van M.V., die enkel denkt aan het bevredigen van zijn driften en die zijn slachtoffers als seksobjecten beschouwt.

- Therapeutische behandeling

Sommige veroordeelden werden verplicht een therapeutische behandeling te volgen na hun verzoek om voorwaardelijke invrijheidstelling (J.A., M.V.), wat betekent dat de strafuitvoeringsrechtbank hen toestaat het einde van hun straf uit te zitten buiten de gevangenis murens indien zij zich ertoe verbinden een psychologische behandeling te volgen. Dergelijke behandeling heeft onder andere tot doel hen bewust te maken van de ernst van hun daden en te voorkomen dat zij zouden recidiveren. In een ander geval is W. na zijn proces onder dezelfde voorwaarde in vrijheid gesteld.

De vraag rijst onmiddellijk hoe doeltreffend de therapeutische behandelingen inwerken op diegenen die veelvuldig recidiveren, zoals in de bestudeerde zaken. Het is hierbij niet de bedoeling in een bijzonder delicaat debat verzeild te raken, maar wel de aanhoudende afwezigheid van schuldgevoel bij de beklaagden vast te stellen.

De daders zijn ervan overtuigd dat de kinderen ermee instemden (P.W., E.U.), het zelfs graag hadden (M.V.) en dat het contact uitging van de jongere (M.B.). Zij beweren dat zij niet in staat zijn tot geweld ten aanzien van de kinderen (P.W.) en beschouwen hun slachtoffers als “boezemvrienden³⁴” (E.U.).

Zij gebruiken valse vergelijkingen: “ik hou ervan bij kinderen te zijn, zoals u graag bij vrouwen bent³⁵” (J.A.). J.V. beweert “pedofiel te zijn in de Griekse betekenis van de term: kindervriend. Geen pedoseksueel³⁶ en M.V. “ebofiel³⁷, te weten iemand die aangetrokken is tot jongens vanaf 12 jaar”. Bijgevolg zijn sommigen ervan overtuigd dat de samenleving moet evolueren en niet zij (M.V. en E.U.). Alleen P.S. erkent: “ik ben ziek. ik heb een visueel getinte seksualiteitsbeleving en dat is een vorm van perversie³⁸”.

Bij een therapeutische behandeling wijzen de vaststellingen naar aanleiding van de bestudeerde zaken op het belang van een regelmatige herevaluatie van die maatregel en van een koppeling ervan aan andere preventiemaatregelen zoals het verbod op het uitoefenen van een beroep dat contact met kinderen inhoudt.

- Beroepsverbod

Minstens vier beschuldigen kregen na afloop van hun proces een verbod op de uitoefening van een beroep/activiteit waarbij zij regelmatig in contact komen met minderjarigen (art. 382bis). Dat verbod geldt zowel voor de bezoldigde activiteiten (zoals onderwijs) als voor vrijwilligersactiviteiten (jeugdbeweging, sportclub, enz.). M.B. en J.A. kregen een verbod van 10 jaar, M.V. van 20 jaar en voor W. is de duur onbekend.

Die preventiemaatregel is belangrijk aangezien negen van de dertien betrokkenen reeds veroordeeld waren wegens/verdacht waren van soortgelijke feiten in België; het risico op recidive is dus wel degelijk reëel. Toch is dat verbod pas doeltreffend indien er regelmatige controles zijn om de uitgesproken veroordeling te doen naleven, niet alleen in België maar ook in het buitenland. In verschillende geanalyseerde zaken (J.A., C.D., J.V.), net als in andere - helaas - beruchte gevallen van Belgen die in Cambodja en Canada werden berecht, zijn de daders naar het buitenland vertrokken om te ontsnappen aan het Belgische gerecht.

J.A. kreeg bij zijn eerste veroordeling in België trouwens een beroepsverbod en had nooit coach in een sportclub in India kunnen worden indien die bepaling correct toegepast was geweest.

Maar dat is niet alles. Naast het aspect België/buitenland moet ook het aspect bezoldigde activiteiten/vrijwilligersactiviteiten kunnen worden gecontroleerd. Gelet op hun sterk informele karakter zijn vrijwilligersactiviteiten eveneens het “kind van de rekening” wat dat verbod betreft. Veel sportclubs of jeugdbewegingen, zowel in België als in het buitenland, hebben geen officiële selectieprocedure voor vrijwilligers. De bescherming van de kinderen heeft daaronder te lijden, een blik op de eerder geanalyseerde zaken bevestigt dat.

³⁴DE GRAAF, A., “De Belgische mijnheer keek niet op een verkracht Thais jongetje meer of minder”, *De Morgen*, 22 oktober 2005, <http://www.demorgen.be/plus/de-belgische-mijnheer-keek-niet-op-een-verkracht-thais-jongetje-meer-of-minder-b-1412181469581/>, geraadpleegd op 21 september 2015.

³⁵XUEREB, M. “Belgian paedophile is captured in Gozo”, *Times of Malta*, 11 augustus 2012, <http://www.timesofmalta.com/articles/view/20120811/local/Belgian-paedophile-is-captured-in-Gozo.432333>, geraadpleegd op 12 augustus 2015.

³⁶“Ik ben pedofiel in de Griekse betekenis”, *De Standaard*, 11 februari 2015, http://www.standaard.be/cnt/dmf20150211_01523157, geraadpleegd op 17 augustus 2015.

³⁷Corr. Brussel (46e kamer), 28 juni 2013, BR37.97.2347/2010, blz. 12.

³⁸PRAET, E., “Je suis un malade sexuel”, *La DH*, 30 juni 2005, <http://www.dhnet.be/actu/faits/je-suis-un-malade-sexuel-51b7c653e4b-0de6cb98d5bd2>, geraadpleegd op 20 september 2015.

In de jaren 80 was J.A. sportcoach, M.V. scoutsleider. Beiden werden veroordeeld wegens seksueel misbruik van minderjarigen. Beiden hebben hun straf uitgezeten en zijn nadien herbegonnen. J.A. is naar India vertrokken. M.V. werd gevraagd de scoutsgroep te verlaten maar hij is er gebleven als keukenhulp ... Zelfde scenario voor priester J.V., die gewoon “overgeplaatst” werd naar een andere parochie alvorens naar Brazilië te vertrekken.

Tijdens hun verblijf in het buitenland doet hetzelfde probleem zich weer voor. Zij bieden hun diensten aan in een plaatselijke gemeenschap die op zoek is naar vrijwilligers, verwerven vrij veel invloed en worden al snel beschouwd als “weldoeners”, bijvoorbeeld in een weeshuis (G.D.), in een sportclub (J.A.) of als priester (J.V.). Naar aanleiding van de onthullingen van de antecedenten van J.A. antwoordt de ondervraagde directeur van de voetbalclub: “wij kunnen het nauwelijks geloven (...) hij werkt sinds 5 jaar bij ons. Wij betalen hem niet en hij schiet er zelfs geld bij in”³⁹. Later zal J.A. worden gevraagd om de club te verlaten. En deze zaak zal net als vele andere in de doofpot worden gestopt.

Tal van hinderpalen staan de tenuitvoerlegging van het beroepsverbod alsnog in de weg: weinig informatie-uitwisseling op internationaal niveau over de uitgesproken veroordelingen, weinig of geen controle van de antecedenten door de plaatselijke organisaties en van de individuen die de grenzen blijven oversteken zonder te worden lastiggevallen. Toch is de preventie van nieuwe misbruiken, naast de bestraffing van de daders, evengoed primordiaal. Geen oog hebben voor dit aspect zou betekenen dat wordt voorbijgegaan aan een essentieel element betreffende de mogelijke impact van art. 10ter en de bestaansredenen ervan: de kinderen beschermen.

De volgende twee punten focussen op concrete maatregelen die het mogelijk maken de tenuitvoerlegging van art. 382bis te vergemakkelijken: het uittreksel uit het strafregister en de registers betreffende de gerechtelijke antecedenten.

UITTREKSEL UIT HET STRAFREGISTER (USR)

In België wordt een uittreksel uit het strafregister (USR) normaliter door de werkgever geëist om enige beroepsactiviteit uit te oefenen die valt onder opvoeding, psycho-medisch-sociale begeleiding, hulpverlening aan de jeugd, kinderbescherming, animatie of begeleiding van minderjarigen. Het bevat niet alleen de eventuele veroordelingen van de betrokkene maar ook de verboden die eruit voortvloeien. In het geval van seksueel misbruik van minderjarigen zal het beroepsverbod dus vermeld staan op het USR totdat het verbod wordt geschrapt.

Hoewel het systeem in theorie toereikend is, wordt een USR in de praktijk slechts zelden gevraagd in het kader van vrijwilligersactiviteiten in België of in het buitenland. De aanpak van onze noorderburen is in dat opzicht vrij leerrijk.

Een Verklaring Omtrent het Gedrag - VOG - kan in Nederland kosteloos worden uitgereikt voor de Nederlandse organisaties die minstens 70 % vrijwilligers tewerkstellen. Dat is bijvoorbeeld voor de jeugdbewegingen een stimulans om de antecedenten van de potentiële kandidaten op te vragen. Bovendien werd de VOG vertaald in het Engels om het gebruik ervan te promoten bij de Nederlandse onderdanen die vrijwilligerswerk willen doen in het buitenland. Er wordt ook een informatiebrochure over de VOG voorbereid voor de ontvangende organisaties in de landen van bestemming⁴⁰.

De VOG heeft ook als verdienste dat zij een goed compromis vormt tussen de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van kinderen. Iedereen die zijn VOG wenst, moet daartoe een aanvraag doen bij Justis, het ministerie van Veiligheid en Justitie, dat zal beslissen of een dergelijk document al dan niet mag worden uitgereikt. In geval van een weigering zal de reden van de negatieve beslissing niet worden vermeld maar zal de plaatselijke NGO weten dat de persoon niet geschikt is om te werken met kinderen.

In tegenstelling tot andere misdrijven worden de veroordelingen bedoeld in de art. 372-377 van het Strafwetboek nooit gewist uit het strafregister na een welbepaalde duur, tenzij de betrokkene om herstel in eer en rechten heeft verzocht en dat heeft gekregen. In dat geval worden de veroordeling en de eruit voortvloeiende verboden uit het USR gewist. Voor het verkrijgen van herstel in eer en rechten moet de beklagde onder andere zijn straf hebben uitgezeten en de kosten van de gerechtelijk procedure hebben betaald (proceskosten, schadevergoeding aan de slachtoffers, enz.) en geen recidive hebben gepleegd gedurende een proeftermijn van drie tot tien jaar⁴¹.

Hoewel de procedure inzake herstel in eer en rechten geen evidente zaak is, is zij niettemin niet onmogelijk. Zo wordt M.V. in 1998 veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf met uitstel wegens misbruik van scoutsjongeren van zijn eenheid. In hoger beroep verkrijgt hij opschorting van het vonnis (de feiten worden erkend maar de straf wordt gedurende een welbepaalde termijn opgeschort). Op het einde van die proeftermijn vraagt en krijgt hij herstel in eer en rechten. Elk spoor van zijn veroordeling verdwijnt dus van zijn USR, waardoor hij (tijdelijk) opnieuw een blanco strafblad kan krijgen.

³⁹A paedophile as coach in Kerala, *Times of India*, 1 april 2008, <http://timesofindia.indiatimes.com/city/thiruvananthapuram/A-paedophile-as-coach-in-Kerala/articleshow/2915570.cms>, geraadpleegd op 12 augustus 2015. [onze vertaling]

⁴⁰MINISTERIE VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE, *Voortgangsrapportage Kinderpornoografie en Kinderseksuisme*, 4 septembre 2014, 554114, p. 6.

⁴¹FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE, *Uitwissing en herstel in eer en rechten*, http://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/straffen_en_boetes/strafregister/uitwissing_en_herstel_in_eer_en_rechten, geraadpleegd op 12 november 2015.

REGISTERS EN REISVERBODEN

Sommige landen, zoals Frankrijk, Ierland, Malta of het Verenigd Koninkrijk beschikken over registers met de personen die veroordeeld werden wegens seksuele misdrijven jegens minderjarigen op hun grondgebied. De personen in die registers zijn niet alleen op nationaal niveau “geregistreerd”, maar er kunnen hen ook beperkingen worden opgelegd met betrekking tot hun internationale verplaatsingen. Dat is bijvoorbeeld het geval in het Verenigd Koninkrijk, waar de daders van seksueel misbruik die in het register vermeld staan de bevoegde overheden in kennis moeten stellen van hun voornemen om naar het buitenland te reizen. Op grond van het dossier kan de rechtbank beslissen de persoon te verbieden naar het buitenland of naar een specifiek land af te reizen⁴².

De opportuniteit van de invoering van een dergelijk systeem in België verdient nadere studie, zelfs al blijven er bepaalde vragen over de reële doeltreffendheid ervan. Volgens recente cijfers van de Britse politie zijn immers 400 personen die vermeld staan in het register van de veroordeelden wegens seksueel misbruik verdwenen; de helft ervan heeft kinderen misbruikt⁴³. Ondanks de verplichting om hun verplaatsingen naar het buitenland te melden, slagen sommige daders erin het systeem te omzeilen en te verdwijnen.

Net als voor de verklaringen rijst een andere vraag: indien een persoon kinderen misbruikt in het buitenland, en er wordt veroordeeld, dan zal dat misdrijf niet vermeld staan op zijn uittreksel uit het strafregister of in het nationaal register van daders, tenzij er op internationaal vlak een behoorlijke uitwisseling plaatsvindt.

Sinds 2012 biedt het ECRIS-systeem (European Criminal Records Information System⁴⁴) de mogelijkheid om de uitwisseling van informatie over de gerechtelijke antecedenten van de Europese burgers te vergemakkelijken. Via ECRIS kunnen de Belgische autoriteiten een uittreksel uit het strafregister in een eenvormig elektronisch formaat verzenden aan een andere lidstaat die daar om verzoekt. Hoewel het geen gecentraliseerde Europese databank is, kan ECRIS niettemin zorgen voor een betere uitwisseling van informatie tussen lidstaten teneinde recidive bij hun onderdanen zoveel mogelijk te voorkomen.

Naast de registers zijn er nog maatregelen om de verplaatsing van gevaarlijke geïdentificeerde personen te voorkomen, meer bepaald via de schrapping van hun reisdocumenten. Het Belgische Consulaire Wetboek bepaalt immers dat moet worden overgegaan tot het weigeren of intrekken van een paspoort van een individu met beperkte bewegingsvrijheid, teneinde inzonderheid strafbare feiten te voorkomen⁴⁵. Concreet volstaat het dat de politieke of gerechtelijke instanties in België aan de FOD Buitenlandse Zaken de namen van de betrokkenen melden opdat die maatregel ten uitvoer zou worden gelegd. Ondanks het onmiskenbare nut van die bepaling wordt zij nog steeds te weinig toegepast, aldus de vroegere verbindingsofficier en de personeelsleden van de FOD Buitenlandse Zaken die zijn bevraagd in het kader van dit onderzoek.

⁴²ECOPAT UK, *Return to Sender, British child sex offenders abroad - why more must be done*, London, 2008, blz. 17.

⁴³TOPPING, A., "Hundreds of Convicted Sex Offenders are Missing, New Figures Show", *The Guardian*, 10 maart 2015, <http://www.theguardian.com/society/2015/mar/10/hundreds-of-convicted-sex-offenders-are-missing-new-figures-show>, geraadpleegd op 9 november 2015.

⁴⁴EUROPESE COMMISSIE, "ECRIS. European Criminal Records Information System", http://ec.europa.eu/justice/criminal/european-e-justice/ecris/index_en.htm, geraadpleegd op 9 november 2015.

⁴⁵Wet van 21 december 2013 houdende het Consulair Wetboek, BS 21 januari 2014 (art. 62).

VLUCHT VAN DE DADERS

Een van de grote obstakels voor de tenuitvoerlegging van de wet is de vlucht van de daders. L.C. of M.B. werden wel degelijk aangehouden door de lokale overheden na het seksueel misbruiken van jongens. Toch zijn zij erin geslaagd om snel te vluchten met valse paspoorten. L.C. is naar Amsterdam gevlogen en met zijn identiteitskaart naar België teruggekeerd. Hij wordt pas enkele jaren later gevat wegens het bezit van kinderpornografisch materiaal.

Terwijl L.C. en M.B. naar België terugkeren om aan het buitenlandse gerecht te ontsnappen, vluchten anderen voor het Belgische gerecht naar het buitenland. Zo vlucht C.D., die in België veroordeeld is wegens pedofilie, naar Thailand tijdens zijn voorwaardelijke invrijheidstelling. Hij zal er blijven totdat de in België gepleegde feiten verjaard zijn en begaat intussen nieuwe gevallen van misbruik van Thaise kinderen.

J.A. wordt in juli 2009 in zijn woonplaats gevat voor feiten gepleegd in India. Hij maakt gebruik van zijn voorwaardelijke invrijheidstelling om naar Cyprus te vluchten, met een korte stop via België om zijn huis te verkopen en zijn geld te beleggen. Hij wordt in eerste aanleg *in absentia* veroordeeld in 2010 en vervolgens in 2012 in beroep. Dankzij af luistering van het telefoonverkeer van zijn nabestaanden kan hij in Malta worden gelokaliseerd en aangehouden tijdens een operatie van het Fugitive Action Search Team (FAST).

In een andere zaak wordt een priester door zijn religieuze orde overgeplaatst naar Canada, waardoor hij aan het Belgische gerecht kan ontsnappen. Hij misbruikt tal van kinderen in de Inuit-gemeenschap waar hij overzees het priesterschap uitoefende. Als genaturaliseerde Canadees maakt hij nadien de omgekeerde beweging naar België om de Canadese speurders te ontlopen wanneer de zaak aan het licht komt. Pas jaren later komt de Belgische overheid hem op het spoor, niet vanwege zijn pedofiel verleden maar omdat hij illegaal in België verbleef aangezien hij de houder was van een Canadees paspoort...

De daders profiteren nog al te veel van het gebrek aan systematisch toezicht op hun verplaatsingen en slagen erin de politiecontroles te verschalken. Het is dan ook absoluut noodzakelijk om de grenscontroles op te voeren en waarschuwingen te doen uitgaan om de verplaatsing te signaleren van personen die veroordeeld zijn wegens misbruik van kinderen of die ervan verdacht worden dat zij dat van plan zijn. De bestaande maatregelen worden toegelicht in het punt over de internationale samenwerking tussen de politiediensten.

UITLEVERING: EEN MOGELIJKE MAAR ZELDZAME PROCEDURE

Hoewel de extraterritoriale wetgeving vereist dat de dader zich op Belgische bodem moet bevinden op het tijdstip waarop de vervolging wordt ingesteld, is het eveneens van belang dat de betrokkene aanwezig is tijdens de gerechtelijke procedure. Onder bepaalde voorwaarden kan België de betrokken staat vragen om de vermoede dader van de feiten aan België uit te leveren opdat hij zou verschijnen voor het Belgische gerecht. Dat is precies het geval voor J.A., opgespoord in Malta, waarnaar hij was gevlucht nadat de Belgische autoriteiten hem hadden ondervraagd voor seksueel misbruik op Indische kinderen. België vraagt en krijgt zijn onmiddellijke uitlevering. En omgekeerd heeft België een Canadees onderdaan uitgeleverd aan de Canadese autoriteiten, een priester die zijn toevlucht had gezocht in een oblatengemeenschap te Blanden.

De uitlevering kan ook worden aangewend indien een land niet in staat is een Belgisch burger in het buitenland te vervolgen. In een lopende zaak kan J.V., een priester die vermoedelijk jarenlang kinderen in Brazilië seksueel heeft misbruikt, niet meer ter plaatse worden vervolgd omdat hij ouder is dan 70 jaar. De enige oplossing zou dus zijn om zijn uitlevering te vragen, zodat hij wordt berecht in België. Maar ook hier rijst het probleem van het bewijs: ondanks sterke vermoedens is er thans onvoldoende bewijs verzameld om zijn onmiddellijke uitlevering te eisen.

Door het Belgische gerecht in staat te stellen om in de plaats te treden van het gerecht van een ander land, beoogt de uitlevering dus te strijden tegen de straffeloosheid van de misdaden, inzonderheid de seksuele, gepleegd op kinderen in het buitenland. Een internationale verplichting bekrachtigt overigens dat beginsel: “uitleveren of vervolgen” (*aut dedere aut judicare*): ofwel vervolgt het “ontvangstland”, ofwel overhandigt het de beklagde aan het Belgische gerecht.

België behoudt de exclusieve verantwoordelijkheid om zijn burgers op zijn grondgebied te berechten. Het levert zijn eigen burgers dan ook niet uit. Indien het land waar het misbruik werd gepleegd de verdachte laat ontsnappen, kan het hem naderhand niet meer terughalen om hem te berechten. Wanneer in Brazilië een klacht tegen hem wordt ingediend, ontvlucht M.V. het land om terug te keren naar België. Enkele jaren later verzoekt Brazilië om zijn uitlevering teneinde hem te kunnen berechten. Dat verzoekschrift is geweigerd door België, dat verkozen heeft om zelf een onderzoek te in stellen.

De uitlevering wordt vaak vergemakkelijkt door het bestaan van bilaterale of multilaterale akkoorden tussen de betrokken landen. Het is eveneens mogelijk dat het land waar de misbruiker toegeslagen heeft, beslist om hem uit het land te zetten en hem *persona non grata* verklaart. Zo werd C.D. verzocht Thailand te verlaten nadat hij minderjarigen had uitgebuit. P.S. onderging hetzelfde lot in Marokko. Het geval van een Belg veroordeeld in Cambodja is eveneens leerzaam: nadat hij tot 18 jaar gevangenisstraf werd veroordeeld in 2006, werd hij vervroegd vrijgelaten in 2009 maar enkele maanden nadien definitief uit het land gezet naar aanleiding van de mobilisering van een plaatselijke NGO.

INTERNATIONALE SAMENWERKING: HOEKSTEEN VAN DE PROCEDURES

Gelet op het transnationale karakter van de geanalyseerde zaken maken de samenwerking tussen de landen en de informatie-uitwisseling op internationaal niveau deel uit van de bepalende factoren voor het welslagen of het mislukken van het onderzoek.

De behandeling van de zaak L.C. bijvoorbeeld, heeft te lijden onder een gebrek aan samenwerking met Sri Lanka. Ondanks het officiële verzoek vanwege België heeft ons land nooit de toestemming gekregen om de verdachte te vervolgen, hoewel hij naar België is teruggekeerd. In andere gevallen wordt België niet verwittigd wanneer een van zijn onderdanen in het buitenland werd aangehouden wegens seksuele misdaden gepleegd op minderjarigen. Dat probleem wordt vermeld in de zaak P.S., met betrekking tot Marokko en in de zaak M.V., met betrekking tot Brazilië. Waarschijnlijk zijn het geen alleenstaande gevallen.

Sinds de arrestatie van M.B. hebben daarentegen regelmatige uitwisselingen plaatsgevonden tussen de Belgische ambassade in Thailand, de lokale politie en de verbindingsofficier, wat het vervolg van de procedure heeft vergemakkelijkt. Dankzij het contact tussen NGO's konden de getuigenis van het slachtoffer worden verkregen, de nodige documenten vertaald en de toestemming van de moeder verkregen om zich burgerlijke partij te stellen. Daarnaast ontving ECPAT België de Thaise procureur-generaal op werkbezoek, die nauwer wil samenwerken in het kader van deze aangelegenheid.

In dit punt komen enkele actoren aan bod, die een bijzonder belangrijke rol spelen in de internationale samenwerking, zoals uit de geanalyseerde zaken is gebleken.

- Verbindingsofficieren

De verbindingsofficieren zijn Belgische politieagenten die in een of meer landen zijn gedetacheerd om een vlottere politieke en gerechtelijke samenwerking mogelijk te maken. Zij werken rechtstreeks bij de Belgische ambassade in de betrokken landen en vergemakkelijken het verzamelen en uitwisselen van informatie, inzonderheid in de gerechtelijke onderzoeksprocedures⁴⁶.

Het is bijgevolg van wezenlijk belang dat zij op de hoogte zijn van de extraterritoriale wetgeving inzake seksueel misbruik van kinderen in het buitenland opdat alle noodzakelijke informatie onverwijld kan worden doorgestuurd wanneer een procedure wordt ingesteld in België. Ook tijdens het onderzoek van de lokale politie is hun bijstand waardevol om toe te zien op de correcte verzameling van alle bewijsmateriaal waarmee de dader in het nauw kan worden gedreven of waarmee de slachtoffers kunnen worden geïdentificeerd. Als bijvoorbeeld dvd's met beelden van seksueel misbruik van kinderen worden aangetroffen bij een verdachte, kan de verbindingsofficier vragen dat de lokale politie alle materiaal inventariseert om als bewijs te dienen in België.

⁴⁶FEDERALE OVERHEIDSDIENST BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN en FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE, Ministeriële amenzendbrief betreffende de Belgische verbindingsofficieren van de geïntegreerde politie in het buitenland, BS, 27 maart 2014.

Door zijn aanwezigheid ter plaatse creëert de verbindingsofficier een netwerk van formele en informele contacten die soms zeer goed van pas kunnen komen bij de onderzoeken. Hij kan bijgevolg helpen bij de voorbereiding van een rogatoire opdracht om het werk van de Belgische speurders ter plaatse te vergemakkelijken. Zo heeft de verbindingsofficier in Thailand informatie overgezonden over de beklagde C.D., alsook een lijst van slachtoffers die tijdens de rogatoire opdracht van 2004 moesten worden ondervraagd.

Aangezien hij zelf geen onderzoeken voert, is de verbindingsofficier vaak aangewezen op de samenwerking met de lokale politie. Tal van factoren zoals de politieke situatie, corruptie, enz. kunnen de onderzoeken wel vertragen of verhinderen. Een korte blik op de geanalyseerde zaken leert ons dat M.B. al spoedig is vrijgelaten uit zijn Thaise gevangenis na betaling van een borgtocht van 20 000 dollar, en dat M.V. erin is geslaagd de plaatselijke overheden om te kopen voor 3 000 euro. Een voormalige verbindingsofficier uitte zijn frustratie over de moeilijkheid om bepaalde stappen te ondernemen tijdens de onderzoeken en de noodzaak om meer steun te krijgen vanwege de Belgische autoriteiten om zijn werk ter plaatse te vergemakkelijken. Het zou dus geen overbodige luxe zijn om de actieradius van de verbindingsofficieren en het wettelijk kader van hun acties opnieuw af te bakenen.

- Ambassades

In een omzendbrief van 1995⁴⁷ worden duidelijke instructies gegeven over de stappen die moeten worden gevolgd wanneer een Belg is betrokken bij feiten van seksueel misbruik van kinderen. De Belgische ambassades en consulaten in het buitenland moeten informatie verzenden over meer bepaald de aanhouding van een nationale onderdaan en het verloop van de plaatselijk ingestelde gerechtelijke procedure. In voorkomend geval moet een officieel verslag worden gevraagd aan de plaatselijke autoriteiten en overgezonden aan de FOD Buitenlandse Zaken te Brussel. Die informatie wordt vervolgens meegedeeld aan de federale politie opdat de Belgische magistratuur zich zou kunnen uitspreken over de opportuniteit om vervolging in te stellen overeenkomstig art. 10ter. De zaak C.D. bijvoorbeeld, begint met een anonieme aangifte gericht aan de Belgische ambassade in Thailand, die de aangifte vermoedelijk vrij snel aan België heeft doorgestuurd.

Net als op politieel en gerechtelijk niveau kan de gebrekkige samenwerking tussen ambassades bijzonder schadelijk zijn voor de procedure, meer bepaald omdat zij hierdoor kan uitlopen. Seksueel misbruik van minderjarigen moet snel worden afgehandeld, zowel wat het verzamelen van bewijsmateriaal als de bescherming van slachtoffers betreft. In maart 1998 werd W., arts bij een Franse NGO in Senegal, betrappt door collega's terwijl hij zich overgaf aan feiten van pedofilie met minderjarige jongens. De leidinggevendenden hebben onmiddellijk klacht ingediend bij de Franse ambassade in Dakar, die echter nooit haar Belgische ambtgenoten op de hoogte heeft gebracht. Pas in november 1998 wordt België hiervan op de hoogte gebracht, op aandringen van het humanitair personeel, en kan ons land de nodige maatregelen treffen. Negen maanden later...

In 2010 hebben Belgische slachtoffers klacht ingediend tegen priester J.V., die in 1989 naar Brazilië was vertrokken om zich te ontfemen over straatkinderen. Hoewel de vermoedens van seksueel misbruik tot dusver nog niet zijn bevestigd, heeft de Braziliaanse telefonische hulplijn wel degelijk klachten in die zin geregistreerd. Gezien de inertie bij de religieuze autoriteiten – de aartsbisschop van Fortaleza zegt dat hij in 2005 op de hoogte werd gesteld van vermoedens ten aanzien van J.V. en gevraagd had dat iets zou worden ondernomen – heeft de Belgische antenne van het Survivors Network of those Abused by Priests (SNAP) een protestactie gevoerd voor de Braziliaanse ambassade. In een brief aan de ambassadeur wijst het netwerk op de dringende noodzakelijkheid om in Brazilië een onderzoek te voeren naar de gedragingen van J.V. en een einde te stellen aan de straffeloosheid die priesters nog te vaak genieten⁴⁸. De Braziliaanse autoriteiten hebben tot dusver nog geen enkele actie ondernomen tegen J.V.

De ambassades spelen dus wel degelijk een rol in het kader van de overdracht van informatie die essentieel kan blijken voor het opstarten van een onderzoek door de Belgische gerechtelijke autoriteiten. Het is bijgevolg belangrijk dat zij hun personeel sensibiliseren om de omzendbrief van 1995 efficiënt te implementeren.

- NGO's

De plaatselijke NGO's zijn een waardevolle actor om gevallen op te sporen, getuigenissen te verzamelen, een passende opvang van de slachtoffers te waarborgen en bij te dragen aan de uitwisseling van informatie tussen het land van herkomst en België. In de gevallen L.C. en M.B. konden dankzij de plaatselijke contacten van ECPAT de noodzakelijke dossierstukken worden vertaald.

De netwerken van NGO's zoals ECPAT, met vertakkingen in bijna tachtig landen, zijn er om te worden gebruikt. Hun invloed en slagkracht mogen niet worden onderschat. Hoewel er niet voldoende bewijs was voor de schuldigverklaring van G.D., eigenaar van meerdere weeshuizen in Sri Lanka waar vermoedelijk seksuele uitbuiting zou plaatsvinden, legde de regering een verhoogde waakzaamheid aan de dag dankzij de actie van de NGO PEACE. Bovendien werd enkele maanden na deze zaak beslist om de weeshuizen te sluiten.

- (Inter)nationale politiediensten

Zoals reeds vermeld, is het niet uitzonderlijk dat de daders van seksueel misbruik van kinderen in het buitenland erin slagen om te vluchten, terwijl het die personen juist moest worden belet om te vluchten uit het land waar de procedure reeds werd opgestart (in België of elders). Er bestaan evenwel mechanismen om de samenwerking tussen de politiediensten te bevorderen.

⁴⁷FEDERALE OVERHEIDSDIENST BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, LC 183, 15 december 1995 en LC 141, 22 november 1996.

⁴⁸SURVIVORS NETWORK OF THOSE ABUSED BY PRIESTS, "Clergy Sex Victims To Urge Brazilian Federal Authorities To Investigate Credibly Accused Belgian Priest And Help Save Brazilian Street Children", 26 oktober 2011, http://www.verschuieren.at/Brazilian_Embassy_SNAPBelgium.html, geraadpleegd op 17 augustus 2015.

Op Europees niveau biedt het Schengen Information System (SIS II⁴⁹) de Schengenlidstaten de mogelijkheid om een signalement uit te vaardigen betreffende een persoon die wordt gezocht in het kader van een aanhouding. De informatie wordt overgezonden aan de nationale politiediensten, maar ook aan de douanebeambten, de grenswachters en de visumautoriteiten. Zo werd bijvoorbeeld een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd ten aanzien van E.U., die kort na de huiszoeking door de Belgische politie was gevlucht. Aangezien hij inzag dat hij zich niet lang kon schuilhouden, besliste hij uiteindelijk zich over te geven aan de Belgische autoriteiten.

Als de persoon buiten Europa wordt gezocht, kan een signalement worden uitgevaardigd via de internationale organisatie Interpol, die de informatie aan alle nationale politiediensten doorgeeft. In maart 2010 maakte Interpol Brazilië de Belgische autoriteiten attent op M.V., die door Brazilië actief werd gezocht om er te worden berecht. De kleur van de alarmberichten verschilt naargelang het type actie dat is vereist en de graad van spoedeisendheid. Een internationaal aanhoudingsbevel wordt weergegeven in het rood, wat betekent dat de persoon onmiddellijk moet worden aangehouden. Als het bureau van Interpol België het alarmbericht had verspreid toen C.D. Brussel was ontvlucht tijdens zijn voorlopige invrijheidstelling, zou hij ongetwijfeld nooit de Thaise grens hebben kunnen oversteken.

Naast het verzoek tot onmiddellijke aanhouding wanneer het misdrijf reeds is gepleegd, kunnen de berichten van Interpol ook worden gebruikt om vooraf een mogelijke dreiging te melden. Het groene bericht⁵⁰ wordt door een land verspreid wanneer een individu reeds is veroordeeld wegens seksueel misbruik van kinderen en in staat is om te herbeginnen. De landen beslissen zelf welke maatregelen zij nemen wanneer een “persoon met groen bericht” hun grondgebied tracht te betreden. Volgens Interpol zijn de berichten doeltreffend om recidive te voorkomen, maar worden zij nog te weinig gebruikt⁵¹. Het is dus belangrijk om de lokale en nationale politiediensten te sensibiliseren opdat zij het systeem zouden gebruiken om de voorgeschiedenis van aangehouden personen in België na te gaan of om buitenlandse politiediensten informatie te verschaffen over Belgische verdachten.

Via SIS II kan ook een onopvallende of gerichte controle worden gevraagd van een persoon die als een dreiging wordt beschouwd. Aangezien seksueel misbruik van kinderen een ernstig strafbaar feit is, zou België een buurland kunnen verzoeken om toezicht te houden op een persoon die ervan wordt verdacht dergelijke feiten te willen plegen, inzonderheid gelet op zijn gerechtelijk verleden. De gegevens worden bewaard gedurende een termijn van een jaar, met mogelijkheid tot verlenging.

⁴⁹RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Beslissing betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II)*, 12 juni 2007, 2007/533/JBZ.

⁵⁰INTERPOL, “Sex offenders”, <http://www.interpol.int/es/Criminalidad/Delitos-contramenores/Sex-offenders>, geraadpleegd op 10 november 2015.

⁵¹ECPAT INTERNATIONAL, *Global Study on Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism. Europe and Central Asia*, blz. 77, verslijnt in 2016.

EERST: PREVENTIE!

Hoeveel ongemeld gebleven gevallen van seksueel misbruik van kinderen in het buitenland zouden er tegenover één geïdentificeerd geval staan? Met het oog op bekendheid en een correcte toepassing van de extraterritorialiteitswet moet zij gepaard gaan met sensibiliseringscampagnes voor het grote publiek en alle betrokken sectoren (politie, justitie, ambassades, NGO's, toeristische sector, enz.).

- Sensibilisering

Sinds 2004 coördineert ECPAT België de campagne “Ik zeg STOP!”⁵² bedoeld om de reizigers bewust te maken van het bestaan van de extraterritoriale wetgeving. Volgens een rondvraag van de Europese Commissie zou 81 % van de Belgen trachten een kennis tegen te houden die een reis zou willen maken om zich te vergrijpen aan “kinderseksuïerisme”⁵³.

Daarom wil de campagne niet enkel informatief zijn, maar iedereen ook oproepen om waakzaam te zijn en actie te ondernemen. Aan de hand van een aangepast meldingsformulier kan iedereen melding maken van verdachte gevallen van commerciële seksuele uitbuiting van kinderen die tijdens een verblijf in het buitenland worden opgemerkt. ECPAT België onderzoekt de ontvangen meldingen en bezorgt die vervolgens aan de federale politie. Jaarlijks zijn een tiental daarvan bruikbaar.

Sinds 2014 is de website “Ik zeg STOP!” verbonden aan het internationale platform “Don't Look Away!”, dat de verschillende nationale meldingskanalen in Europa en de Verenigde Staten verzamelt.

Dit initiatief berust nog grotendeels op de inzet van de leden van de groep STOP (zie *infra*) en een vrijwillig engagement vanwege ECPAT België om de acties te coördineren. Het is dus belangrijk dat de campagne institutioneel en financieel zou worden ondersteund op structurele basis, wat de verschillende betrokken ministeries vaak als goede handelwijze aanhalen.

- Partnerschappen

Het spreekt voor zich dat de strijd tegen de commerciële seksuele uitbuiting niet alleen wordt gevoerd. Niet alleen de burger maar ook alle betrokken sectoren moeten zich daartoe engageren.

De **groep STOP** bestaat uit vertegenwoordigers van de openbare sector (Buitenlandse Zaken, politie, Justitie en Defensie), de private sector (Federatie van de Toeristische Industrie en Koninklijke Federatie van Belgische Transporteurs en Logistieke dienstverleners) en NGO's (ECPAT België, Plan België, Child Focus en Stichting Samilia).

⁵²<http://www.jedisstop.be>

⁵³INRA, EUROPEAN COORDINATION OFFICE, *L'opinion des Européens sur le tourisme sexuel impliquant des enfants. Présentation synthétique des résultats*, Brussel, 1998, blz. 13.

De multidisciplinaire samenwerking en het actieve engagement van verschillende sectoren maken van deze groep een succes. Naast de uitwisseling van informatie over de gevallen, biedt het partnerschap de mogelijkheid om de campagne zeer ruime bekendheid te bezorgen, zowel op intern niveau binnen elke structuur als op extern niveau doorheen alle partnerschapsnetwerken.

Zo werd de campagne “Ik zeg STOP!” in 2015 bijvoorbeeld verspreid door middel van vrachtwagens op de Brusselse ring. Volgens de indicatoren van Touring Mobilis zou de actie 271 000 personen hebben bereikt. Daarnaast werd een principiële akkoord gesloten met Brussels Airport om er de folders van de campagne te verspreiden.

In de geanalyseerde zaken neemt de **toeristische sector** een dubbelzinnige houding aan tegenover de commerciële seksuele uitbuiting van kinderen: de ene keer speelt men het in de kaart, de andere keer komt men daartegen in verzet. Aan de ene kant helpt de uitbater van het hotel waar M.V. in Brazilië verblijft de beklagde bij het vinden van een advocaat om te kunnen ontkomen. Bovendien verleent hij zijn medewerking om het geproduceerde materiaal achter te houden. Aan de andere kant heeft dezelfde hoteleigenaar getuigd tegen L.C. en heeft hij zo zijn eigen leven op het spel gezet. Daarnaast hebben wij geen informatie verkregen van de taxichauffeurs, de reisagentschappen, de busmaatschappijen, enz., op wiens infrastructuur de zogenaamde “sekstoeristen” al dan niet vrijwillig een beroep hebben gedaan.

ECPAT België geeft reeds verscheidene jaren opleidingen aan (toekomstige) professionals in de toeristische sector opdat zij beter in staat zouden zijn de mogelijke gevallen van seksuele uitbuiting van kinderen op te sporen en aan te pakken. Zo wordt niet alleen samengewerkt met hogescholen met een studierichting “toerisme”, maar ook met erkende maatschappijen zoals ACCOR België en TUI België.

Die partnerschappen volstaan echter niet! Het is belangrijk dat alle actoren binnen de toeristische sector worden betrokken, ongeacht hun grootte of aard: luchtvaartmaatschappijen, touroperators, reisagentschappen, enz. Thans zijn er nog te weinig maatschappijen die de bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen in de reiscontext en het toerisme prioriteit geven binnen hun maatschappelijk engagement.

ECPAT België kan de ondertekening van de “**Gedragscode** voor de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting in de reis- en toeristenindustrie”⁵⁴ dus alleen maar aanmoedigen. De ondertekenaars verbinden zich er inzonderheid toe hun personeel op te leiden rond de problematiek in de landen van herkomst en bestemming en hun klanten informatie te verschaffen over de rechten van het kind. In België hebben twaalf maatschappijen (ANWB Reizen Beheer BV, Carlson, Sawadee, Travel counsellors, ACCOR Hotels Belgium, Astrea Test, Bayerisches Pilgerbüro e.V, Orbitz worldwide, Society for Incentive Travel Excellence, Studiosus Reisen München GmbH, Thomas Cook, Jetair) de code ondertekend, maar enkel ACCOR Belgium en Jetair/TUI hebben rechtstreeks contact met ECPAT België.

Op gewestniveau omvatte artikel 31 van het decreet houdende de Vlaamse reisagentschappen onder andere de verplichting om op te treden tegen de illegale praktijken zoals kinderprostitutie. In januari 2014 werd dit decreet geschrapt in het licht van de “Mondiale Ethische Code voor Toerisme”, ondertekend door minister Geert Bourgeois in 2008. Deze code wordt aldus gepromoot binnen de Vlaamse toerismebedrijven, inzonderheid via Toerisme Vlaanderen⁵⁵.

Naast sensibilisering buiten de structuur moeten ook interne procedures voor de melding van gevallen worden opgezet. Volledigheidshalve zouden die procedures gepaard moeten gaan met strafmaatregelen indien het personeel zelf betrokken is.

Naast de toeristische industrie spelen ook andere sleutelsectoren zoals de financiële sector een rol in het tegengaan van de productie en verspreiding van pornografisch materiaal waarin kinderen in beeld worden gebracht. De verbanden tussen de verschillende vormen van seksuele uitbuiting van kinderen via prostitutie, pornografie, handel of sekstoerisme zijn immers al langer gekend. Binnen de European Financial Coalition⁵⁶ hebben particuliere ondernemingen zoals Microsoft, Paypal, Mastercard, Google en Visa zich bovendien voorgenomen om ieder verkeerd gebruik van hun diensten door gebruikers van kinderpornografie te voorkomen en om hun personeelsleden beter op te leiden zodat zij beter gewapend zijn tegen die problematiek.

⁵⁴<http://www.thecode.org>

⁵⁵Briefwisseling tussen ECPAT België en Jozef Verduyck, departement Internationaal Vlaanderen, 26 november 2015. Briefwisseling tussen ECPAT België en Grief Geudens, Toerisme Vlaanderen, 7 december 2015.

⁵⁶http://www.europeanfinancialcoalition.eu/working_group.php

CONCLUSIE

De vraag naar de impact van de extraterritoriale wetgeving in het licht van de strijd tegen de straffeloosheid van daders van seksueel misbruik van kinderen in het buitenland stuit in de eerste plaats op het gebrek aan beschikbare bronnen. Thans bevat geen enkel gecentraliseerd bestand alle individuen die vervolgd zijn wegens “kindersekstoerisme”. Logisch, dat misdrijf staat niet in het Strafwetboek. Bijgevolg blijft het opzoeken in de politieke en gerechtelijke statistieken een lastige opgave. Die probleemsituatie heeft ECPAT België ertoe gebracht om te focussen op een beperkt aantal gevallen en daarbij voornamelijk te steunen op de vonnissen en mediabronnen.

De geanalyseerde gevallen zijn daarvan het bewijs: de extraterritoriale wetgeving heeft een reële impact op de vervolging van de daders, aangezien zij ongetwijfeld niet zouden zijn veroordeeld zonder die wet. De meesten onder hen waren niet aan hun proefstuk toe en rekenden op de lakse houding van de lokale autoriteiten om door de mazen van het net te glippen. Ook al was er slechts één veroordeling krachtens art. 10ter, toch kan dat als een succes worden beschouwd.

Niettemin zijn er nog vele hinderpalen in de strijd tegen straffeloosheid van daders van seksueel misbruik. Eerst en vooral zijn de daders te weinig bekend. De wet kan pas daadwerkelijk doeltreffend zijn indien de misbruiken aan het licht worden gebracht. Maar het aantal jaarlijkse meldingen blijft uitermate gering. Ook is het zo dat, wanneer de daders bij de kraag worden gevat, een aantal van hen erin slaagt de dans te ontspringen door bijvoorbeeld de lokale autoriteiten om te kopen. Zo voorkomen zij dat zij voor het gerecht moeten verschijnen. En tot slot, zelfs al komt het tot een procedure in België, dan nog blijft de bewijsgaring, meer bepaald de getuigenverklaringen van de slachtoffers, een kostbare en kiese procedure.

Bovendien spelen de verjaring of de non-retroactiviteit soms in het voordeel van de daders van seksueel misbruik, net als enkele onnauwkeurigheden met betrekking tot het toepassingsgebied van de aanranding van de eerbaarheid. De uitgesproken straffen blijven relatief laag en weinig slachtoffers verzoeken om schadeloosstelling.

Wanneer wij enkel kijken naar de uitgesproken veroordelingen blijft de doeltreffendheid relatief. Toch is het van belang om ook de symbolische waarde ervan in ogenschouw te nemen⁵⁷. Met de bekrachtiging van zijn universele extraterritoriale bevoegdheid inzake seksueel misbruik van kinderen zendt ons land een krachtig signaal uit naar potentiële daders, met de boodschap dat dergelijke gedragingen kunnen worden vervolgd in België. In die zin werkt de wet ontradend.

De impact van de wet meten, betekent ook dat we oog moeten hebben voor de preventiefactor. De geanalyseerde zaken zijn daarvan een bewijs: heel wat misbruiken hadden kunnen worden voorkomen door een betere sensibilisering van alle actoren, een systematische controle van de antecedenten en de naleving van de uitgesproken verboden. ECPAT België ziet preventie als een onmisbare aanvulling bij het wetgevende instrument. Ofschoon het vervolgen van de daders een prioriteit moet blijven, staat het bestrijden van de seksuele uitbuiting van kinderen vooral gelijk met het voorkomen dat kinderen het slachtoffer worden van misbruiken. ECPAT België pleit dus voor een allesomvattende en multidisciplinaire aanpak.

In die zin is de internationale samenwerking tussen politie, daarbij inbegrepen de verbindingsofficieren, justitie, de diplomatieke posten en de NGO's een hoeksteen, zowel wat preventie als de efficiënte behandeling van de gevallen betreft. Dat gebeurt onder andere aan de hand van een doorgedreven informatie-uitwisseling tussen de verschillende actoren in het veld via de bestaande mechanismen (groene berichten van Interpol, ECRIS-systeem, internationaal bewijs van goed zedelijk gedrag, meldpunt “Ik zeg STOP!”, bilaterale verdragen, enz.).

En ter afronding: ongebreidelde verwachtingen stellen in deze wet zou niet realistisch zijn. We moeten voor ogen houden dat de extraterritoriale bevoegdheid enkel in laatste instantie wordt aangewend, wanneer het recht in het desbetreffende land niet naar behoren is geschied. Bijgevolg moet steeds vervolging ter plaatse worden bevoorrecht, aangezien dat een sterk signaal zendt ten aanzien van de (potentiële) daders. Hiermee tonen die landen immers hun vaste overtuiging en wil om de straffeloosheid te bestrijden.

Moet dan voorbijgegaan worden aan de verantwoordelijkheden van België krachtens de extraterritoriale wetgeving? ECPAT België is uiteraard die mening niet toegedaan. Daarom wensen wij deze studie af te sluiten met een aantal aanbevelingen die naar wij hopen, kunnen zorgen voor een betere toepassing van deze wet en een betere bescherming van de kinderen. Deze aanbevelingen hebben betrekking op preventie, bescherming, vervolging en partnerschap.

⁵⁷FALZONE, C. en RUTTEN, J., *op. cit.*, blz. 49.

PREVENTIE

De uitwisseling van informatie over de gerechtelijke antecedenten in België en in het buitenland verbeteren, bijvoorbeeld in navolging van het Nederlandse systeem en de internationale verspreiding ervan;

Nagaan of het opportuun is een dergelijk systeem te koppelen aan een register met, per individu, de verboden die samenhangen met de gerechtelijke veroordelingen wegens seksueel misbruik van kinderen, inzonderheid de beroepsverboden;

Het beroepsverbod van welbepaalde duur (art. 382bis) verplicht maken voor de veroordelingen die verband houden met seksueel misbruik van minderjarigen of, in het andere geval, de magistraten van het parket en van de zetel bewustmaken van het bestaan van dat verbod;

Het gebruik van groene berichten van Interpol systematiseren op de verschillende politieniveaus;

Alsook voor het verzoek om een onopvallende of gerichte controle binnen SIS II uit te voeren;

Frequenter teruggrijpen naar de toepassing van de bepalingen van het Consulaire Wetboek die het mogelijk maken om, op verzoek van de politieke en gerechtelijke overheden, over te gaan tot de weigering, ongeldigverklaring of intrekking van het paspoort van een persoon die veroordeeld is wegens seksueel misbruik van kinderen;

Het grote publiek meer sensibiliseren voor de problematiek en attent maken op het bestaan van de website voor meldingen, door de campagne “Ik zeg STOP!” te institutionaliseren;

De sensibiliseringsacties opvoeren op specifieke evenementen (grootschalige sportmanifestaties, vakantie-uittochten, enz.);

De sensibilisering van de verschillende sectoren (toerisme, politie, Justitie, Buitenlandse Zaken, verenigingen die vrijwilligers naar het buitenland zenden, enz.) systematiseren via opleidingssessies rond het bestaan van de extraterritoriale wetgeving en de meldingsprocedures;

Ervoor zorgen dat er binnen alle structuren die deel uitmaken van de voornoemde sectoren interne procedures (opsporing, behandeling, sanctie) voorhanden zijn om de strijd aan te gaan tegen de seksuele uitbuiting van kinderen in de reiscontext en het toerisme.

BESCHERMING

Een grondige analyse maken van de seksuele delicten in het Strafwetboek om na te gaan of de minderjarigen beschermd zijn tegen alle misbruiken, inzonderheid de misbruiken gepleegd via de nieuwe technologieën;

Zorgen voor een betere samenhang tussen art. 10ter en art. 372 van het Strafwetboek door in art. 10ter uitdrukkelijk de hypothese van aanranding van de eerbaarheid gepleegd met behulp van (en niet enkel op) de persoon van een minderjarige te beogen;

De magistraten sensibiliseren voor de verruimde strekking van het misdrijf van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting en voor de interpretatie van het Hof van Cassatie met betrekking tot het begrip van het rekruteren in geval van actieve gedraging van het slachtoffer;

Ervoor zorgen dat elke vereniging met als maatschappelijk doel de bestrijding van seksueel misbruik of de seksuele uitbuiting van kinderen in het buitenland, in rechte kan optreden om de belangen van de slachtoffers te behartigen;

Beoordelen of het opportuun is de strijd tegen de seksuele uitbuiting van kinderen in de reiscontext en het toerisme op te nemen in de actieplannen voor de rechten van het kind op het niveau van de gemeenschappen, gezien het uitblijven van een federaal actieplan waarin die thematiek zou kunnen worden aangepakt;

Een analyse verrichten, specifiek gericht op de verbanden tussen de nieuwe technologieën en de seksuele uitbuiting van kinderen in de reiscontext en het toerisme;

Een werkgroep “extraterritorialiteit” oprichten, bedoeld om de tenuitvoerlegging van de wet te kunnen volgen.

VERVOLGING

De personele en financiële middelen toekennen aan de parketten om vervolging te kunnen instellen krachtens art. 10ter, en inzonderheid meer rogatoire opdrachten uitvoeren;

De verbindingsofficieren bewustmaken van het bestaan van art. 10ter en de middelen voor een efficiënte bewijsgeving met het oog op een eventuele procedure in België;

Een analyse verrichten van de hinderpalen voor de opdrachten van de verbindingsofficieren en, indien nodig, het wettelijke kader en het toepassingsgebied van hun acties opnieuw afbakenen;

De codering van de politieke statistieken verfijnen door toevoeging van de mogelijkheid tot registratie van een land in het algemeen en niet een adres in België, om onderscheid te maken in de misdaden die gepleegd zijn in het buitenland;

Beschikken over een gecentraliseerd datasysteem tussen de verschillende diensten, aanbevolen door de Raad van Europa⁵⁸.

⁵⁸PARLEMENTAIRE VERGADERING VAN DE RAAD VAN EUROPA, *Strijd tegen kindersekstoerisme*, Resolutie 1926, 23 april 2013.

PARTNERSCHAP

De bestaande samenwerking tussen de openbare sector, de toerismesector en de NGO's binnen de groep STOP formaliseren middels een budget, opdat de coördinatie ervan niet langer enkel in handen van vrijwilligers zou rusten;

Netwerken uitbouwen met de NGO's in België, maar ook in de landen van bestemming;

Nieuwe partnerschappen met de toerismesector opzetten en bekendheid geven aan de "Gedragscode voor de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting in de reis- en toeristenindustrie" (reisorganisatoren, reisagentschappen, reisgidsen, enz.);

Het partnerschap uitbreiden tot de websites voor online-reservering, discussiefora, enz.;

Een netwerk van *pro deo*-advocaten opzetten, die de organisaties kunnen bijstaan om zich burgerlijke partij te stellen en hen vertegenwoordigen voor de rechtbank;

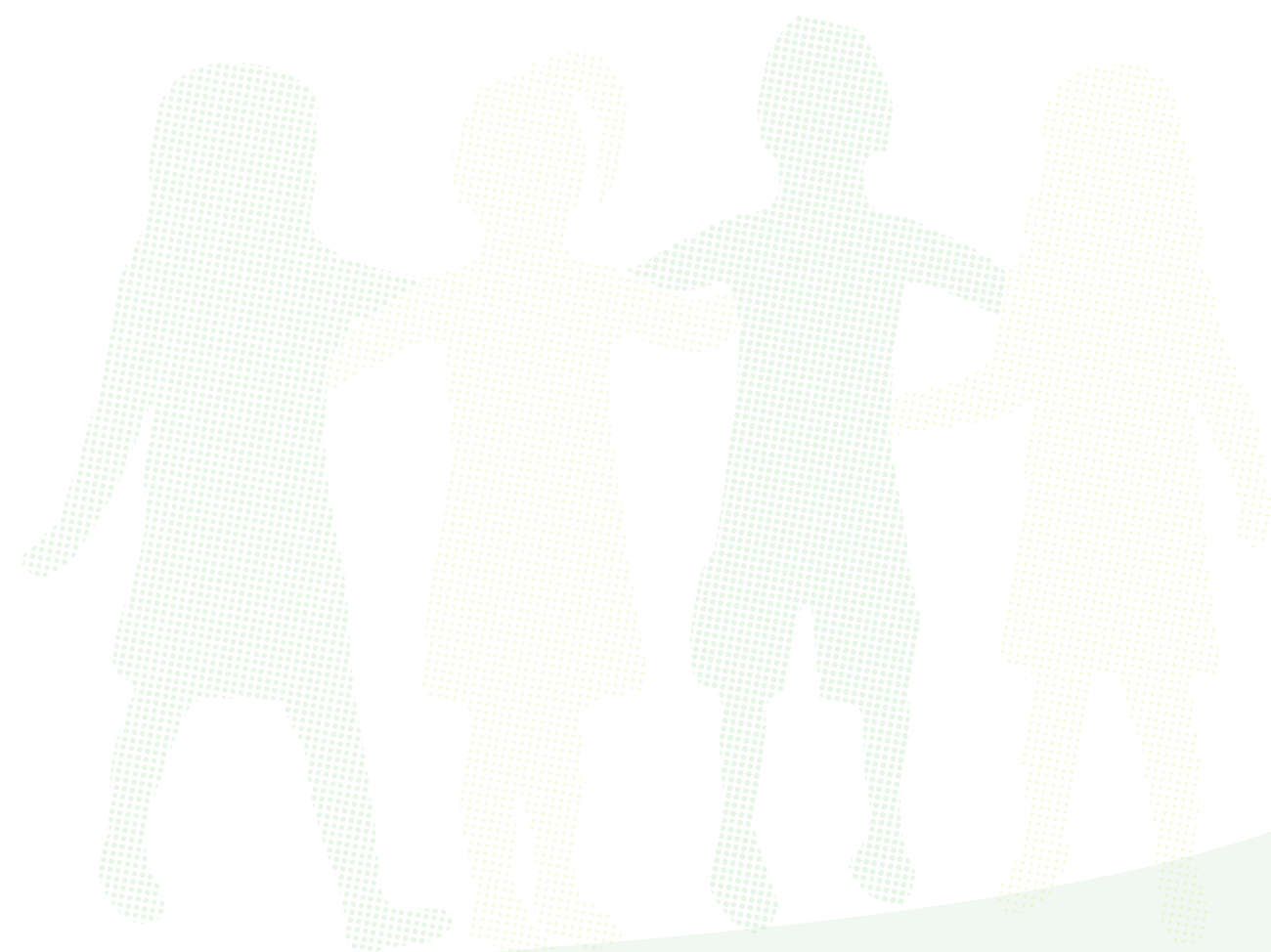
Nauwer samenwerken met de sector van de nieuwe technologieën voor een betere opsporing van de gevallen waarin art. 10ter zou kunnen worden toegepast;

De uitwisseling van informatie en de politie/justitie samenwerking op internationaal niveau opvoeren (bilaterale en multilaterale overeenkomsten, inschakeling van Europol/Interpol, grenscontrole, enz.);

Een netwerk opzetten voor de uitwisseling van good practices tussen de verbindingsofficieren van verschillende landen die evenwel dienstdoen in dezelfde regio, zodat zij wederzijdse hulp kunnen verlenen bij de wijze waarop de onderzoeken worden gevoerd;

De "Beslissing betreffende het gezamenlijk gebruik van verbindingsofficieren die worden bijgestaan door de rechtshandavingsinstanties van de lidstaten"⁵⁹ uitbreiden naar de niet-EU-landen opdat België de verbindingsofficier van een derde land die daar op post is zou kunnen mandateren, wanneer er geen Belgische veiligheidsofficier in een land van bestemming is.

⁵⁹RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Beslissing betreffende het gezamenlijk gebruik van verbindingsofficieren die worden bijgestaan door de rechtshandavingsinstanties van de lidstaten*, 27 februari 2003, 2003/170/JBZ.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

BEERNAERT, M.A., BOSLY, H.D. en VANDERMEERSCH, D., *Droit de la procédure pénale*, 2014, dl. I, Brussel, 7e ed.

Cass., 30 mei 2007, *Rev. dr. pén.*, 2008.

Cass., 8 oktober 2014.

CHILD FOCUS, *Jaarverslag 2005*, Brussel, s.d.

CHILD FOCUS, *Jaarverslag 2014*, Brussel, s.d.

CLESSE, Ch.-E., "Le recrutement : une action active ou passive ?", *Rev. dr. pén. crim.*, 2015.

EUROPESE COMMISSIE, "ECRIS. European Criminal Records Information System", http://ec.europa.eu/justice/criminal/european-e-justice/ecris/index_en.htm, geraadpleegd op 9 november 2015.

ECPAT BELGIE, *Le tourisme sexuel impliquant des enfants par webcam: une nouvelle tendance inquiétante*, Brussel, 2014.

ECPAT INTERNATIONAL, *Global Study on Sexual Exploitation of Children in Travel and Tourism. Europe and Central Asia*, verschijnt in 2016.

ECPAT INTERNATIONAL, *La Déclaration et l'Agenda pour l'Action*, Stockholm, 1996.

ECPAT INTERNATIONAL, *Questions et réponses au sujet de l'exploitation sexuelle des enfants à des fins commerciales*, Bangkok, 2008.

ECPAT UK, *Return to Sender, British child sex offenders abroad - why more must be done*, Londen, 2008.

FALZONE, C. en RUTTEN, J., *Évaluation des lois de 1995 et 2000 en matière de mœurs ainsi que de quelques autres instruments connexes*, Brussel, 2008.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN en FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE, *Ministeriële omzendbrief betreffende de Belgische verbindingsofficieren van de geïntegreerde politie in het buitenland*, 27 maart 2014.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, *LC 183*, 15 december 1995 en *LC 141*, 22 november 1996.

GAVILAN MESAS, Y., *Le tourisme sexuel impliquant les enfants. Etude comparative des enjeux belges et canadiens entourant la répression pénale d'un problème devenu public*, Louvain-la-Neuve, 2015.

INRA, EUROPEAN COORDINATION OFFICE, *L'opinion des Européens sur le tourisme sexuel impliquant des enfants. Présentation synthétique des résultats*, Brussel, 1998.

INTERAGENCY WORKING GROUP, *Guidelines on Terminology related to the sexual exploitation and sexual abuse of children*, verschijnt in 2016.

INTERPOL, "Sexoffenders", <http://www.interpol.int/es/Criminalidad/Delitos-contramenores/Sex-offenders>, geraadpleegd op 10 november 2015.

MINISTERIE VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE, *Voortgangsrapportage Kinderpornoografie en Kindersekstoerisme*, 4 september 2014, 554114.

PARLEMENTAIRE STUKKEN, *Ontwerp van wet houdende bepalingen tot bestrijding van de mensenhandel en van de kinderpornoografie*, Verslag namens de Commissie voor de Justitie, uitgebracht door de dames CAHAY-ANDRE en VERHOEVEN, Senaat, zitting 1994-1995, 1142-3.

PARLEMENTAIRE STUKKEN, *Wetsontwerp betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen*, Verslag namens de Commissie voor de Justitie door de heer LANDUYT, Kamer, zitting van 1998-1999, 1907/7-98-99.

PARLEMENTAIRE VERGADERING VAN DE RAAD VAN EUROPA, *Strijd tegen kinderekstoerisme*, Resolutie 1926, 23 april 2013.

RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Beslissing betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II)*, 12 juni 2007, 2007/533/JBZ.

RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Beslissing betreffende het gezamenlijk gebruik van verbindingsofficieren die worden bijgestaan door de rechtshandhavinginstanties van de lidstaten*, 27 februari 2003, 2003/170/JBZ.

RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Kaderbesluit inzake bestrijding van mensenhandel*, 19 juli 2002, 2002/629/JBZ.

SEABROOK, J. *No hiding place. Child sex tourism and the role of extraterritorial legislation*, New York, 2000.

TOPPING, A., "Hundreds of Convicted Sex Offenders are Missing, New Figures Show", *The Guardian*, 10 maart 2015, <http://www.theguardian.com/society/2015/mar/10/hundreds-of-convicted-sex-offenders-are-missing-new-figures-show>, geraadpleegd op 9 november 2015.

BRONNEN

Het nummer vermeld in de vonnissen is dat van de griffie. Indien dat nummer onvindbaar bleek, werd het nummer van het parket of van het vonnis ingeschreven.

1. J.A.

Brussel (13de kamer), 14 maart 2012, 2010BC1248.

“Achtergael bientôt à nouveau sous les verrous”, *La DH*, 13 augustus 2012, <http://www.dhnet.be/archive/achtergael-bientot-a-nouveau-sous-les-verrous-51b7e196e4b0de6db99321e0>, geraadpleegd op 12 augustus 2015.

“A paedophile as coach in Kerala”, *Times of India*, 1 april 2008, <http://timesofindia.indiatimes.com/city/thiruvananthapuram/A-paedophile-as-coach-in-Kerala/articleshow/2915570.cms>, geraadpleegd op 12 augustus 2015.

“Beruchte pedofiele kinderpsycholoog verborg zich op Maltees eiland”, *Het Nieuwsblad*, 12 augustus 2012, http://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20120811_00255579, geraadpleegd op 12 augustus 2015.

EQUATIONS, *Unholy Nexus : Male child sexual exploitation in pilgrim tourism sites in India: Andhra Pradesh, Kerala and Orissa*, 2008

“La fuite en avant du pédophile”, *La Libre Belgique*, 21 augustus 2012, <http://www.lalibre.be/actu/belgique/la-fuite-en-avant-du-pedophile-51b8efb1e4b0de6db9c7a080>, geraadpleegd op 12 augustus 2015.

METDEPENNINGEN M., “Un pédophile livré à la Belgique”, *Le Soir*, 21 augustus 2012, http://archives.lesoir.be/un-pedophile-livre-a-la-belgique_t-20120820-0229QG.html, geraadpleegd op 12 augustus 2015

XUEREB, M. “Belgian paedophile is captured in Gozo”, *Times of Malta*, 11 augustus 2012, <http://www.timesofmalta.com/articles/view/20120811/local/Belgian-paedophile-is-captured-in-Gozo.432333>, geraadpleegd op 12 augustus 2015.

2. M.B.

Corr. Brugge (14de kamer), 27 april 1998, 819.

Gent (4de kamer), 11 mei 1999, 85742.

Cass., 23 februari 2001.

CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSEN EN RACISMEBESTRIJDING, *Visit of the thaidelegation in Belgium September 23 to 27, 1997*.

ECPAT BELGIE, *Communiqué de presse*, 9 maart 1999.

“Voor het eerst sekstoerist voor Belgische rechtbank”, *De Standaard*, 3 maart 1998

3. L.C.

Briefwisseling tussen ECPAT België en PEACE, 2001.

Briefwisseling tussen ECPAT België en FLAMME & DE BRUYCKER Advocaten, 2000-2002.

“Pedofilie-proces tegen Luc C. in Sri Lanka uitgesteld”, *Het Laatste Nieuws*, 3 november 1996.

“Pédophilie au Sri Lanka : deux Belges soupçonnés”, *Vers L'Avenir*, 30 oktober 1996.

SURMONT E., “Un anversoïse arrêté au Sri Lanka”, *Le Soir*, 4 november 1996.

“Wilrijkse pedofiel riskeert vele jaren cel in Sri Lanka”, *Het Belang van Limburg*, 4 november 1996.

4. N.D.

Corr. Dendermonde, 18 oktober 1999.

“Acht jaar voor misbruik minderjarigen op vakantie-eiland”, *De Morgen*, 7 februari 2001, <http://www.demorgen.be/plus/acht-jaar-voor-misbruik-minderjarigen-op-vakantie-eiland-b-1412196278747/>, geraadpleegd op 5 oktober 2015.

“Vijf jaar voor sekstoerist”, *De Morgen*, 19 oktober 1999, <http://www.demorgen.be/plus/vijf-jaar-voor-sekstoerist-b-1412199524751/>, geraadpleegd op 5 oktober 2015.

5. G.D.

Briefwisseling tussen ECPAT België en PEACE, 1996-1997.

“Belgische pedofielen hebben voorliefde voor Sri Lanka”, *De Morgen*, 29 oktober 1996.

“Belgische reis Leider Sri Lanka pleit onschuldig”, *De Morgen*, 30 oktober 1996.

BOUWEN K., “Ik ben geen Dutroux”, *De Streekkrant Antwerpen*, 29 oktober 1996.

PALDANO, J. et TISSAARATCHY, S., “The Belgian sex connection”, *The Colombo Times*, s.d.

6-7. C.D. en M.R.

Corr. Brussel (54e kamer), 6 oktober 2009, FD.37.97.2/03

Brussel (54e kamer), 16 december 2009 BC 1377.

BORLOO J.-P., “Abuseur en Belgique et en Thaïlande”, *Le Soir*, 8 september 2009, http://archives.lesoir.be/justice-pedophile-en-correctionnelle-abuseur-en_t-20090908-00PTWL.html?queryand=claudedrieghe&firstHit=0&by=10&when=-1&sort=datedesc&pos=1&all=6&nav=1, geraadpleegd op 26 oktober 2015.

BORLOO J.-P., “L’abuseur a récidivé en Thaïlande”, *Le Soir*, 7 oktober 2009, http://archives.lesoir.be/l-8217-abuseur-a-recidive-en-thaïlande_t-20091007-00Q8E8.html, geraadpleegd op 26 oktober 2015.

DE STAERCKE J.-P., “Le vieux Drieghe toujours indemne”, *La DH*, 19 mei 2012, <http://www.dhnet.be/archive/le-vieux-drieghe-toujours-indemne-51b7e1eae4b0de6db9937a7a>, geraadpleegd op 26 oktober 2015.

DE STAERCKE J.-P., “Psychopathe condamné à 5 ans”, *La DH*, 14 januari 2012, <http://www.dhnet.be/archive/psychopathe-condamne-a-5-ans-51b7e289e4b0de6db9940ada>, geraadpleegd op 26 oktober 2015.

8. J.V.

DE CONINCK D., "Ook in Brazilië klachten over misbruik door « Pater Jan »", *De Morgen*, 2 mei 2011, <http://www.vub.ac.be/LSTS/pub/Dehert/458.pdf>, geraadpleegd op 17 augustus 2015.

"Federaal parket gaat na of er in Brazilië klachten zijn tegen Pater Jan", *Vandaag*, 11 mei 2011, http://www.vandaag.be/binnenland/67551_federaal-parket-gaat-na-of-er-in-brazilie-klachten-zijn-tegen-pater-jan.html, geraadpleegd op 17 augustus 2015.

"Ik ben pedofiel in de Griekse betekenis", *De Standaard*, 11 februari 2015, http://www.standaard.be/cnt/dmf20150211_01523157, geraadpleegd op 17 augustus 2015.

SURVIVORS NETWORK OF THOSE ABUSED BY PRIESTS, "Clergy Sex Victims To Urge Brazilian Federal Authorities To Investigate Credibly Accused Belgian Priest And Help Save Brazilian Street Children", 26 oktober 2011, http://www.verschueren.at/Brazilian_Embassy_SNAPBelgium.html, geraadpleegd op 17 augustus 2015.

"Van misbruik beschuldigde pater weigert tehuis in Brazilië te sluiten", *De Standaard*, 29 februari 2014, http://www.standaard.be/cnt/dmf20141128_01402752, geraadpleegd op 17 augustus 2015.

9. P.S.

Corr. Brussel (54ste kamer), 19 februari 2013, 001256.

KOZLOWSKI N., "Affaire Servaty, ce n'est pas fini", *TELQUEL*, 23 januari 2013, http://telquel.ma/2013/01/23/Affaire-Servaty-ce-n-est-pas-fini_554_5930, geraadpleegd op 20 september 2015.

"L'ex journaliste Philippe Servaty a comparu pour traitement inhumain", *RTBF*, 8 januari 2013, http://www.rtf.be/info/societe/detail_l-ex-journaliste-servaty-poursuivi-pour-abus-sexuels-a-comparu-devant-la-justice?id=7903840, geraadpleegd op 20 september 2015.

"L'ancien journaliste Philippe Servaty condamné à 18 mois avec sursis", *La Libre Belgique*, 19 februari 2013, <http://www.lalibre.be/actu/belgique/l-ancien-journaliste-philippe-servaty-condamne-a-18-mois-avec-sursis-51b8f91ee4b0de6db9c9a695>, geraadpleegd op 20 september 2015.

METDEPENNINGEN M. en DELVAUX B., "Les cibles d'un touriste sexuel mises en prison", *Le Soir*, 9 juni 2005, http://archives.lesoir.be/les-cibles-d-un-touriste-sexuel-mises-en-prison-aux_t-20050609-000B31.html?queryan d=philippe+servaty&firstHit=10&by=10&when=-1&begYear=1989&begMonth=01&begDay=01&endYear=2015&endMonth=09&endDay=02&sort=datedesc&rub=TOUT&pos=19&a, geraadpleegd op 20 september 2015.

"Philippe Servaty, le pornographe d'Agadir s'en sort avec 18 mois de prison", *La Vie Eco*, 19 februari 2013, <http://lavieeco.com/news/actualite-maroc/philippe-servaty-le-pornographe-dagadir-sen-sort-avec-18-mois-seulement-24686.html>, geraadpleegd op 20 september 2015.

PRAET, E., "Je suis un malade sexuel", *La DH*, 30 juni 2005, <http://www.dhnet.be/actu/faits/je-suis-un-malade-sexuel-51b7c653e4b0de6db98d5bd2>, geraadpleegd op 20 september 2015.

10. E.U.

Corr. Brussel (54ste kamer), 25 november 2005, 7180.

Les grands procès", *La DH*, 1 september 2005, <http://www.dhnet.be/actu/faits/justice-les-grands-proces-51b7c5c6e4b0de6db98d34ec>, geraadpleegd op 21 september 2015.

DE GRAAF, A., "De Belgische mijnheer keek niet op een verkracht Thais jongetje meer of minder", *De Morgen*, 22 oktober 2005, <http://www.demorgen.be/plus/de-belgische-mijnheer-keek-niet-op-een-verkracht-thais-jongetje-meer-of-minder-b-1412181469581/>, geraadpleegd op 21 september 2015.

PLANCHAR R., "Le pédophile aux 200 victimes prend 10 ans", *La Libre Belgique*, 25 november 2005, <http://www.lalibre.be/actu/belgique/le-pedophile-aux-200-victimes-prend-10-ans-51b88c65e4b0de6db9ad0f49>, geraadpleegd op 21 september 2015.

"Twintig jaar cel voor pedofiele sextoerist", *Het Nieuwsblad*, 26 november 2005, <http://www.nieuwsblad.be/cnt/gr9kqk5e>, geraadpleegd op 21 september 2015.

"Un violeur de 200 enfants", *La DH*, 29 april 2005, <http://www.dhnet.be/actu/faits/un-violeur-de-200-enfants-51b7c702e4b0de6db98d82a2>, geraadpleegd op 21 september 2015.

11. M.V.

Corr. Brussel (46ste kamer), 28 juni 2013, BR37.97.2347/2010.

Brussel (30ste kamer), 8 januari 2014, 2013BC691.

"Dix millions de fichiers pédopornographiques retrouvés chez un infirmier", *L'Avenir*, 4 april 2012, http://www.lavenir.net/cnt/dmf20120404_00142089, geraadpleegd op 2 november 2015.

DUPONT G., "Neuf enfants brésiliens réclament 45.000 € à un pédophile belge", *La DH*, 26 april 2013, <http://www.dhnet.be/actu/faits/neuf-enfants-bresiliens-reclament-45-000-a-un-pedophile-belge-51b73a9de4b0de6db9762f67>, geraadpleegd op 2 november 2015.

"Le passé pédophile de l'infirmier d'Asse", *La Libre Belgique*, 7 april 2012, <http://www.lalibre.be/actu/belgique/le-passe-pedophile-de-l-infirmier-d-asse-51b8e8a3e4b0de6db9c6232f>, geraadpleegd op 2 november 2015.

"L'infirmier pédophile Marc V. condamné à 7 ans de prison et 5 ans de mise à disposition", *Le Vif*, 28 juni 2013, <http://www.levif.be/actualite/l-infirmier-pedophile-marc-v-condamne-a-7-ans-de-prison-et-5-ans-de-mise-a-disposition/article-normal-91777.html>, geraadpleegd op 2 november 2015.

MAECKELBERGH B., "Mark V. werd al in 1988 veroordeeld voor pedofilie", *De Morgen*, 5 april 2012, <http://www.demorgen.be/binnenland/mark-v-werd-al-in-1988-veroordeeld-voor-pedofilie-b872e0b6/>, geraadpleegd op 2 november 2015.

"Marc Vanden Bossche "fier d'avoir la plus grande collection de matériel pédopornographique jamais réunie" ", *RTL*, 28 mei 2013, <http://www.rtl.be/info/belgique/faits-divers/marc-vanden-bossche-fier-d-avoir-la-plus-grande-collection-de-materiel-pedopornographique-jamais-reunie--361248.aspx>, geraadpleegd op 2 november 2015.

"Procès Marc V. - "Ma collection d'images pédopornographiques a débuté par intérêt artistique", *RTL*, 28 mei 2013, <http://www.rtl.be/info/belgique/faits-divers/proces-marc-v-ma-collection-d-images-pedopornographiques-a-debute-par-interet-artistique--361214.aspx>, geraadpleegd op 2 november 2015.

"Un infirmier pédophile écope de 4 ans de prison", *7 sur 7*, 8 januari 2014, <http://www.7sur7.be/7s7/fr/1502/Belgique/article/detail/1770143/2014/01/08/Un-infirmier-pedophile-ecope-de-quatre-ans-de-prison.dhtml>, geraadpleegd op 2 november 2015.

12. P.W.

Corr. Brussel (54ste kamer), 24 juni 1997, 004312.

DE BRULLE C., "La défense du médecin pédophile réclame son acquittement ", *Le Soir*, 30 augustus 1997.

"De la prison ferme pour un touriste sexuel", *La Libre Belgique*, 5 april 1998.

HEYRENDT A., « Tourisme sexuel : une première judiciaire », *La Libre Belgique*, 27 augustus 1997.

"Le tribunal correctionnel de Bruxelles a requis la prison ferme contre le pédophile : le bon docteur abusait des petits Thaïlandais", *Le Soir*, 27 augustus 1997.

13. W.

"William, un belge pédophile, a été interpellé au Sénégal", *Le Soir*, 18 december 1998.

Spartacus

Association Contre la Prostitution Infantile (ACPE), *Action en justice contre J. Stamford*, Parijs, 1994.

BOUFFIOUX, M. et DE STAERCKE J.-P., *Appelez-moi Elvira... Traite des femmes et réseaux de pédophilie en Belgique francophone. Enquête et témoignages*, Brussel, 1994, blz. 141-155.

KLEIN D., « Impressions de voyage », *Le Vif l'Express*, 2 december 1994.

METDEPENNINGEN M., "Turnhout: 6 heures de lecture n'ont pas suffi au prévenu pédophile : plaidoyer vain et sans fin de John Stamford", *Le Soir*, 23 februari 1995.

"Mort du rédacteur en chef de la revue gay "Spartacus", *Le Soir*, 30 december 1995.

"Stamford est mort, pas le guide "Spartacus", *La Libre Belgique*, 30 december 1995.

VANDEMEULEBROUCKE M., "Le procès d'un commerçant international d'enfants", *Le Soir*, 15 november 1994.

VANDEMEULEBROUCKE M. en MARTON R., "La loi semble impuissante face à Spartacus et ses marchands d'esclaves", *Le Soir*, 16 februari 1995.

"Volgens mensenrechtenorganisaties is homo-gids net van kinderprostitutie", *De Standaard*, 15 november 1994.

BIJLAGE 1

Vragenlijst ter attentie van de magistraten inzake de toepassing van de extraterritorialiteitsmaatregel

De extraterritorialiteitsmaatregel die is opgenomen in artikel 10ter van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering is reeds 20 jaar van toepassing. Ter herinnering: in dat artikel is het volgende gesteld: “Eenieder kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan:

1° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 379, 380, 381, 383bis, §§ 1 en 3, 433sexies, 433septies en 433octies van het Strafwetboek;

2° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 372 tot 377, 377quater en 409, van hetzelfde Wetboek, indien het feit werd gepleegd op een minderjarige;

3° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 77ter, 77quater en 77quinqüies, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en in de artikelen 10 tot 13 van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren;

4° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 137, 140 en 141 van het Strafwetboek die gepleegd zijn tegen een Belgische onderdaan of instelling, of tegen een instelling van de Europese Unie of van een orgaan opgericht overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap of het Verdrag betreffende de Europese Unie, die in het Rijk is gevestigd.”

ECPAT wil een enquête houden om een algemeen overzicht te hebben van de gevallen waarin deze maatregel de voorbije 20 jaar werd toegepast. Deze enquête gebeurt in samenwerking met sommige leden van het Bureau van de Interdepartementale Coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel. Om een beter zicht te hebben op de toepassing van dit artikel stelt de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid voor dat u deze zeer korte vragenlijst beantwoordt.

1. Hebt u reeds dossiers moeten behandelen waarvoor de bepaling bedoeld in artikel 10ter van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering kon worden toegepast?

Periode	Aantal
1995-2005	
2005-2015	

Kunt u verduidelijken welke soorten gedragingen/misdrijven erbij betrokken waren?

2. Kunt u ons een gescande kopie bezorgen van de beslissingen waarover u beschikt of ten minste de referentie van de vonnissen?

3. Kunt u ons uw mening geven over de toepassing van dit type maatregel? Welke problemen hebben zich voorgedaan of welke successen meent u te hebben gehad in sommige dossiers?

Uw naam en voornaam:

Functie:

Rechtsgebied of arrondissement:

Wij danken u alvast voor uw waardevolle medewerking.

BIJLAGE 2

NAAM VAN DE ZAAK

Dader

- Geboortedatum
- Beroep
- Burgerlijke staat
- Kinderen
- Verblijfplaats
- Eerdere veroordelingen voor seksueel misbruik van minderjarigen
- Jaar van overlijden
- Aantal jaren doorgebracht in het land op het moment van het misbruik
- Medeplichtigen
- Nadere regels voor de toegang tot de kinderen

De slachtoffers

- Aantal slachtoffers
- Leeftijd
- Nationaliteit
- Verblijfplaats
- Geslacht
- Kwetsbaarheidsfactoren

Misbruik

- Jaar van het misbruik
- Aantal misbruiken
- Plaats van het misbruik (stad, dorp, enz.)
- Plek van het misbruik (bar, strand, hotel, enz.)
- Type delict
- Omstandigheden van het misbruik
- Elementen die aanzet hebben gegeven tot de opsporing

Procedure

- Duur van de voorlopige hechtenis
- Borgsom
- Begindatum van de procedure
- Datum van de uitspraak
- Duur van de procedure
- Plaats
- Gebruikt bewijsmateriaal
- Veroordeling
- Burgerlijke partij
- Compensatie
- Uitlevering
- Nog steeds lopende?
- Internationale samenwerking
- Actoren betrokken bij de procedure
- Persoonlijke toelichtingen

BIJLAGE 3

Naam	J.A.	M.B.	L.O.	N.D.	G.D.
Werk / vrijwilligerswerk	Kinderpsycholoog / Sport coach	Leraar	Stellingbouwer	Bediende	Leraar + Reorganisator/ Oprichter van een weeshuis
Eerdere veroordelingen voor seksueel misbruik van minderjarigen	Ja	?	Ja	?	?
Leeftijd van de slachtoffers	?	14	12 en 13	11-15	?
Aantal slachtoffers	3	1	2	10	?
Geslacht van de slachtoffers	M	M	M	9 M / 1 F	?
Land	India	Thailand	Sri Lanka	Portugal	Sri Lanka
Misdaad	Seksueel misbruik – Bezit van materiaal met seksueel misbruik van kinderen	Aanranding van de eerbaarheid	Verkrachting van minderjarigen	Verkrachting, aanranding van de eerbaarheid, aanranding van de eerbaarheid met geweld, bezit van materiaal met seksueel misbruik van kinderen	?
Eerste aanleg	30 maanden	1 jaar - 6 maanden voorwaardelijke straf	Proces gestopt in Sri Lanka	5 jaar	Geseponeerd
Hoger Beroep	30 maanden	1 jaar - 6 maanden voorwaardelijke straf	/	5 jaar	/
Cassatie	/	1 jaar - 6 maanden voorwaardelijke straf	/	/	/
Compensatie	/	/	/	/	/

Naam	C.D.	M.R.	J.V.	P.S.
Werk / vrijwilligerswerk	?	Zakenman	Priester	Journalist + ambtenaar
Eerdere veroordelingen voor seksueel misbruik van minderjarigen	Ja	Vermoedens	Ja	Vermoedens
Leeftijd van de slachtoffers	14-18	14-18	/	14
Aantal slachtoffers	40tal	40tal	4 ?	1
Geslacht van de slachtoffers	M	M	M	F
Land	Thailand	Thailand	Brazilië	Marokko
Misdaad	Verkrachting van minderjarigen, exploitatie van kinderen in prostitutie, aanranding van de eerbaarheid met geweld	Reclame die tot doel heeft de prostitutie van minderjarigen te vergemakkelijken	?	Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld
Eerste aanleg	6 jaar	3 jaar (in absentia)	Doorlopende zaak	18 maanden - 5 jaar voorwaardelijke straf
Hoger Beroep	5 jaar	/	/	/
Cassatie	Vrijgelaten	/	/	/
Compensatie	/	/	/	50.000 euro

Naam	E.U.	M.V.	P.W.	W
Werk / vrijwilligerswerk	Sales engineer	Psychiatrisch verpleegkundige	Dokter	NGO medewerker
Eerdere veroordelingen voor seksueel misbruik van minderjarigen	Ja	Ja	Ja	?
Leeftijd van de slachtoffers	12-13	8-16	?	-14
Aantal slachtoffers	200	Min 16	?	10
Geslacht van de slachtoffers	M	M	M	M
Land	Thailand	Brazilië + Portugal en Polen	Thailand	Senegal
Misdaad	Aanranding van de eerbaarheid van kinderen onder 16 jaar + productie en verspreiding van materiaal met seksueel misbruik van kinderen	Seksueel misbruik, productie, bezit, verspreiding en verkoop van materiaal met seksueel misbruik van kinderen	Verkrachting van minderjarigen + Aanranding van de eerbaarheid	Aanranding van de eerbaarheid
Eerste aanleg	10 jaar	7 jaar	Vrijgesproken	Voorwaardelijk vrij
Hoger Beroep	/	4 jaar	5 jaar - 2,5 voorwaardelijke straf	/
Cassatie	/	/	/	/
Compensatie	2000 euro	2500 euro per slachtoffer	/	/

BIJLAGE 4

ARTIKEL 10TER VAN DE WET VAN 17 APRIL 1878 HOUDENDE DE VOORAFGAANDE TITEL VAN HET WETBOEK VAN STRAFVORDERING

Eenieder kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan:

1° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 379, 380, 381 [383bis, §§ 1 en 3, 433sexies, 433septies en 433octies van het Strafwetboek]; <L 2005-08-10/61, art. 23, 020; Inwerkingtreding: 12-09-2005>

2° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 371/1 tot 377 [177quater] en 409, van hetzelfde Wetboek, indien het feit werd gepleegd op een minderjarige;

3° een van de misdrijven bepaald [in de artikelen 77ter, 77quater en 77quinquies], van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en in de artikelen 10 tot 13 van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren.

[4° een van de misdrijven bepaald in de artikelen 137, 140 en 141 van het Strafwetboek die gepleegd zijn tegen een Belgische onderdaan of instelling, of tegen een instelling van de Europese Unie of van een orgaan opgericht overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap of het Verdrag betreffende de Europese Unie, die in het Rijk is gevestigd.] <L 2003-12-19/34, art. 14, 017; Inwerkingtreding: 08-01-2004>

ARTIKEL 7 VAN DE WET VAN 17 APRIL 1878 HOUDENDE DE VOORAFGAANDE TITEL VAN HET WETBOEK VAN STRAFVORDERING

Iedere Belg of persoon met hoofdverblijfplaats in het Rijk die zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan een feit dat door de Belgische wet misdaad of wanbedrijf wordt genoemd, kan in België vervolgd worden indien op het feit straf gesteld is door de wet van het land waar het is gepleegd. <L 2003-08-05/23, art. 15, 016; Inwerkingtreding: 07-08-2003>

§ 2. Indien het misdrijf gepleegd is tegen een vreemdeling, kan de vervolging slechts plaatshebben op vordering van het openbaar ministerie en moet zij bovendien voorafgegaan worden door een klacht van de benadeelde vreemdeling of van zijn familie ofwel door een officieel bericht, aan de Belgische overheid gegeven door de overheid van het land waar het misdrijf is gepleegd.

Is het misdrijf in oorlogstijd gepleegd tegen een onderdaan van een land dat bondgenoot van België is in de zin van artikel 117, tweede lid, van het Strafwetboek, dan kan het officieel bericht eveneens gegeven worden door de overheid van het land waarvan die vreemdeling een onderdaan is of was.

ARTIKEL 12 WETBOEK VAN STRAFVORDERING

De vervolging van de misdrijven waarvan sprake in dit hoofdstuk, heeft alleen plaats wanneer de verdachte in België wordt gevonden, behoudens in de gevallen van:

1° artikel 6, 1°, 1° bis en 2°, alsook artikel 6, 1° ter, wat de in artikel 137 van het Strafwetboek bedoelde misdrijven betreft;

2° artikel 10, 1°, 1° bis en 2° alsook artikel 10, 5°, wat de misdrijven bepaald in de artikelen 347bis, 393 tot 397 en 475 van het Strafwetboek betreft;

3° artikel 10bis;

4° artikel 10ter, 4°, wat de misdrijven in artikel 137 van het Strafwetboek betreft;

5° artikel 12bis.

STRIJDEN TEGEN STRAFFELOOSHEID VAN DE DADERS VAN SEKSUEEL MISBRUIK VAN KINDEREN IN HET BUITENLAND.

WELKE IMPACT HEEFT DE BELGISCHE EXTRATERRITORIALE WETGEVING?

ECPAT BELGIË
KIEKENMARKT 30
1000 BRUSSEL
INFO@ECPAT.BE
+32 (2) 522 63 - 23

COPYRIGHT 2015
©ECPAT BELGIË
ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN.